ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΚΥΡΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Δεκέμβριος 2014

Παρακαλούμε σε περίπτωση αναδημοσίευσης να αναφέρεται η πηγή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α.ΓΕΝΙΚΑ 2

Β. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ 4

ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ 4

Μορφές εταιρειών 6

Επενδυτικά κίνητρα 7

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ 9

Φόρος εισοδήματος 9

Φορολογία εταιρειών 9

Φορολογία φυσικών προσώπων 9

Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων από άλλες εργασίες: 10

Συντελεστές ΦΠΑ 10

Φόρος ειδικής κατανάλωσης 10

Φόρος τραπεζικών και ασφαλιστικών εργασιών 10

ΚΤΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ 11

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ 12

FRANCHISING 13

*Γ. **Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ*** 15

Στοιχεία για την αγορά -Λιανικό εμπόριο - Τάσεις 15

Κατανάλωση 16

Προσέγγιση 17

Προστασία Πνευματικής Ιδιοκτησίας 14

Εισαγωγή μεταχειρισμένων προϊόντων 17

Δασμοί 18

*Δ. **ΕΞΑΓΩΓΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ*** 19

Εξαγωγές στην Τουρκία κατά κατηγορία προϊόντος 21

Ε. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕ ΠΡΟΟΟΠΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ 23

Αναλυτική Παρουσίαση Κατηγοριών Προϊόντων 23

ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ –ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ- ΤΡΟΦΙΜΑ 23

ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ 28

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ 28

ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ 30

ΠΛΑΣΤΙΚΑ 30

ΥΛΙΚΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ 31

Αναλυτική Παρουσίαση Κατηγοριών Υπηρεσιών

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ 33

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ 35

ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 37

ΠΗΓΕΣ 39

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ 40

Α. ΓΕΝΙΚΑ

Η ΤΟΥΡΚΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

- 17η οικονομία διεθνώς (στοιχεία IMF)
- 6η οικονομία στην Ευρώπη (στοιχεία ΕΕ)
- στην 64η θέση αναφορικά με δείκτη ελευθερίας οικονομικής δραστηριότητας (Wall Street Journal and the Heritage Foundation)
- 24η στην κατάταξη με τους πιο ελκυστικούς επενδυτικούς προορισμούς (A.T. Kearney FDI Confidence Index)
- 71η στην κατάταξη ευκολίας δημιουργίας επιχείρησης (World Bank)
- 44η ανάμεσα σε 140 βιομηχανοποιημένες και αναπτυσσόμενες οικονομίες στην παροχή υπηρεσιών τουρισμού (World Economic Forum).

Επίσημη ονομασία	**Republic of Turkey - Türkiye Cumhuriyeti**
Πρωτεύουσα	Άγκυρα
Πολίτευμα	Κοινοβουλευτική Δημοκρατία
Πληθυσμός	76.070.852 κάτοικοι (2013)
Εργατικό δυναμικό	26,2 εκατ. (2014)
Μέση ηλικία	29,7 έτη
Επίσημη γλώσσα	Τουρκική
Πρόεδρος	Recep Tayyip Erdoğan
Πρωθυπουργός	Ahmet Davutoglu
Έκταση	783,562.38 km²
Χρονική ζώνη	GMT +2
Κατάληξη διαδικτύου	.tr
Γειτονικές χώρες	Ελλάδα, Βουλγαρία, Συρία, Ιράκ, Ιράν, Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, Γεωργία
Κυριότερες πόλεις (πληθυσμός)	Κων/πολη, Άγκυρα, Σμύρνη, Προύσσα, Άδανα, Γκαζιαντέπ, Καισάρεια, Ικόνιο, Απτάλεια, Μερσίνα, Εσκίσεχίρ, Σαμψούντα, Ερζερούμ, Καρανμαράς, Κιουτάχεια, Τραπεζούντα, Αδριανούπολη, Αφιον Καράχισάρ, Ντιγιαρμπακιρ
Τηλεφωνικός κώδικας	+90
Νόμισμα	Τουρκική λίρα (TRY)-Ισοτιμία έναντι του δολαρίου 2.3268 (29.12.2014)
ΑΕΠ	822,1 δισ. USD (2013)
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	10.808 USD (2013)
Αξία εξαγωγών	151,9 δισ USD (2013)
Αξία εισαγωγών	251,6 δισ. USD (2013)
Τουριστικά έσοδα	32,3 δισ. USD (2013)
Τουριστικές αφίξεις	39,2 εκατ.(2013)
Ξένες άμεσες επενδύσεις	12,2 δισ. USD (2013) – Ιαν-Αυγ. 2014 :8,6 δισ. USD
Έλλειμμα	1% επί του ΑΕΠ (2014)
Χρέος	36% επί του ΑΕΠ (2014)
Δημόσιες Δαπάνες	228,3 δισ.USD (2013)
Δημόσια Έσοδα	209 δισ.USD (2013)
Πληθωρισμός	9,15 %(Νοέμβριος 2014)
Ανεργία	10.5% (Σεπτέμβριος 2014)

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ 2014

- Ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ κατά: α' τρίμηνο 2014: 4,3%, β' τρίμηνο 2014: 2,2 %, γ' τρίμηνο 2014:2,1%. (Ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ ήταν 3,1% το 2013)
- Τα κυριότερα επιτεύγματα που καταγράφηκαν ήταν η σημαντική μείωση του ελλείμματος του εμπορικού της ισοζυγίου κατά 15,6 δισ.δολ (10μηνο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2014), η οποία και συνέβαλε στη δραστική μείωση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών (κατά 18,3 δισ.δολάρια το πρώτο εννεάμηνο 2014, ανερχόμενο σε απόλυτους αριθμούς σε 30,8 δισ.δολ).
- Επίσης το έλλειμμα του προϋπολογισμού συρρικνώθηκε στο 1% του ΑΕΠ, ενώ το δημόσιο χρέος της χώρας μειώθηκε στο 36% του ΑΕΠ από το 40% που ήταν το 2013
- Μεγάλα προβλήματα της τουρκικής οικονομίας συνιστούν ο αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης της ιδιωτικής επένδυσης (-3%), τα χαμηλά επίπεδα ιδιωτικής κατανάλωσης (0,2%), ο υψηλός πληθωρισμό, τα χαμηλά συναλλαγματικά της αποθέματα και η εξωτερική (ενεργειακή κυρίως) εξάρτηση της χώρας.
- Κατά το 2014 διεθνείς οίκοι αξιολόγησης υποβάθμισαν την πιστοληπτική ικανότητα της Τουρκίας ή τη διατήρησαν σε χαμηλή βαθμίδα (Standard & Poor's: BBB για αξιόγραφα που έχουν εκδοθεί στο νόμισμα της χώρας, BB+ για αξιόγραφα σε ξένο συνάλλαγμα, Fitch Ratings: BBB- και Moody's Baa3)
- Η Κεντρική Τράπεζα της Τουρκίας, σε μία προσπάθεια ελέγχου του πληθωρισμού, αρχικά αύξησε το βασικό επιτόκιο αναφοράς από 7,75% σε 12% (28.1.2014), αυξάνοντας αντίστοιχα το επιτόκιο δανεισμού από 3,5% σε 8% και το επιτόκιο repo (σε ημερήσια βάση από 6,75% σε 11,5% και σε εβδομαδιαία από 4,5% σε 10%). Εν συνεχεία ωστόσο προχώρησε σε τρεις διαδοχικές μειώσεις του εβδομαδιαίου επιτοκίου αναφοράς κατά 175 συνολικά μονάδες.
- Η τουρκική λίρα παρουσίασε διακυμάνσεις, με την ισοτιμία της έναντι του ευρώ να κυμαίνεται μεταξύ 3.1003 (31.1.2014) και 2.8476 (31.5.2014)
- Στον τομέα της δημοσιονομικής πολιτικής, σημαντικές ανακοινώσεις ήταν αυτή του 62^{ο} Οικονομικού Προγραμματος από τον νέο Πρωθυπουργό κ. Davutoglu, σχεδόν αμέσως μετά την ανάληψη των νέων του καθηκόντων, το Μεσοπρόθεσμο Οικονομικό Προγραμμα από τον Αναπληρωτή Πρωθυπουργό κ.Ali Babacan, με σκοπό την καταπολέμηση του πληθωρισμού (12.10.2014) και το νέο πακέτο 9 σημείων μεταρρυθμίσεων (6.11.2014) από τον Πρωθυπουργό κ. Davutoglu
- Την 1^{η} Δεκεμβρίου 2014 η Τουρκία ανέλαβε την Προεδρία των G-20

Β. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Ένα αποτελεσματικό βήμα για την προσέγγιση της τουρκικής αγοράς θεωρείται, σε πρώτη φάση, η προσωπική επαφή του Έλληνα με τον Τούρκο επιχειρηματία.
Στη συνέχεια, η ανεύρεση ενός έμπειρου Τούρκου συνεργάτη (αντιπροσώπου, διανομέα κ.ά.), ο οποίος θα γνωρίζει τους νόμους και τους κανόνες, θα έχει επαφές και θα μπορεί να συνεννοηθεί στην τουρκική και θα μπορούσε να βοηθήσει την ελληνική επιχείρηση να εισέλθει στην αγορά και να προωθήσει τα προϊόντα της.
Το γεγονός ότι το ποσοστό γλωσσομάθειας στην Τουρκία είναι χαμηλό σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι γραφειοκρατικές διαδικασίες δεν είναι πάντα απλές, καθιστούν την ανεύρεση αξιόπιστου συνεργάτη σημαντική.
Όσον αφορά το εξαγωγικό εμπόριο, σκόπιμη είναι η ανεύρεση ενός αξιόπιστου και έμπειρου εισαγωγέα ή (στη συνέχεια) αντιπροσώπου. Προκειμένου να έλθει κανείς σε στενότερη επαφή με την τουρκική πραγματικότητα μπορεί να συμμετάσχει ή να επισκεφθεί κάποια διεθνή έκθεση ή να επιδιώξει τη συμμετοχή του σε κάποια επιχειρηματική αποστολή.
Όσον αφορά τους δημόσιους διαγωνισμούς, χρειάζεται η συνδρομή διαμεσολαβητή προκειμένου να διεκπεραιωθούν τα διαδικαστικά θέματα και να ξεπεραστεί το εμπόδιο της γλώσσας (ακόμα και για διεθνείς διαγωνισμούς οι προκηρύξεις συνήθως είναι μόνο στην τουρκική).

Για την επέκταση μιας αλλοδαπής εταιρείας στην τουρκική αγορά απαιτείται η ίδρυση εταιρείας. Οι συνηθέστερες μορφές είναι η ΑΕ για μεγαλύτερες εταιρείες, η ΕΠΕ για εμπορική ή εταιρεία διανομής, τα υποκατάστημα. Επίσης, ένα Γραφείο συνδέσμου σε περίπτωση που ενδιαφέρεται κάποια εταιρεία για τη διερεύνηση της αγοράς και για τη σύνταξη μελέτης σκοπιμότητας, ενδεχομένως για κάποια επένδυση.

Σύσταση ΕΠΕ και ΑΕ

Για τη σύσταση ΕΠΕ το απαιτούμενο αρχικό κεφάλαιο είναι 10.000 τ.λίρες
και για τη σύσταση ΑΕ 50.000 τ.λίρες

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Δείκτης World Bank Doing Business Rank 2013[1]	72
Αριθμός Ενεργειών	6
Χρόνος (ημέρες)	6
Κόστος (%του κατα κεφαλήν εισοδήματος)	13,2%

[1] Κατάταξη ανάμεσα σε 189 χώρες

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	**ΧΡΟΝΟΣ**	**ΚΟΣΤΟΣ**
Σύνταξη σχεδίου καταστατικού	1 ημέρα	Κόστος εντύπων: TL 120 Συμβολαιογραφική πράξη: TL 600
Καταβολή στην Αρχή Ανταγωνισμού ποσοστού επό του μετοχικού κεφαλαίου	1 ημέρα	0,04% του μετοχικού κεφαλαίου
Κατάθεση του αρχικού κεφαλαίου σε τραπεζικό λογαριασμό και απόδειξη κατάθεσης της τράπεζας,	1 ημέρα	Χωρίς Επιβάρυνση
Εγγραφή στο Γραφείο Εμπορικού Μητρώου της περιοχής της έδρας της εντός 15 ημερών	2 ημέρες	175 (αρχικό τέλος εγγραφής στο Εμπορικό Επιμελητήριο) + TL 745 (εγγραφή για τον πρώτο διευθυντή) + TL 250 (για κάθε επιπλέον manager) + TL 0.33 ανά λέξη για δημοσίευση + TL 2 (Δημοσίευση στο ΦΕΚ)
Επικύρωση από συμβολαιογρ	1 ημέρα	615 TL
Ενημέρωση της εφορίας	1 ημέρα	
		(Πηγή:World Bank)

<u>Για την εγγραφή στο Γραφείο Εμπορικού Μητρώου απαιτούνται τα εξής δικαιολογητικά</u>:

- Αίτηση και έντυπο γνωστοποιήσης σύστασης εταιρείας, συμπληρωμένα και υπογεγραμμένα από τα ιδρυτικά μέλη της εταιρείας ή ή εξουσιοδοτημένα πρόσωπα, με το πρωτότυπο ή επικυρωμένο αντίγραφο της πράξης εξουσιοδότησης. Στην αίτηση συμπληρώνονται διάφορα στοιχεία της εταιρείας που αφορούν στο κεφάλαιο, την έδρα, τους ιδρυτές, τον αριθμό των απασχολούμενων, την εφορία στην οποία η εταιρεία θα εγγραφεί.
- Πρωτότυπο καταστατικό της εταιρείας και επικυρωμένα αντίγραφά του (2)
- Επικυρωμένα υποδείγματα υπογραφών των εκπροσώπων μαζί με την εμπορική επωνυμία της εταιρείας
- Αποδεικτικό κατάθεσης 0,04% του κεφαλαίου της εταιρείας σε λογαριασμό της την Αρχής Ανταγωνισμού σε κρατική τράπεζα
- Επιστολή δέσμευσης (letter of commitment), τυπική επιστολή που βεβαιώνει την δέσμευση των εταίρων για τήρηση των προβλεπομένων απο το καταστατικό της εταιρείας κλπ

- Δήλωση εγγραφής στο οικείο επιμελητήριο (κάθε εταιρεία που ιδρύεται υποχρεούται σε εγγραφή σε επιμελητήριο)
- Πρωτότυπη άδεια από το Υπουργειο Βιομηχανίας και Εμπορίου (μόνο για τις Α.Ε. ορισμένων δραστηριοτήτων (τράπεζες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ασφαλιστικές εταιρείες, εταιρείες χρηματοπιστωτικού leasing, εταιρείες factoring, εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες που λειτουργούν ανταλλακτήρια συναλλάγματος, εταιρείες που υπόκεινται στις διατάξεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς)
- Επικυρωμένα αντίγραφα ταυτότητας και βεβαίωση του τόπου διαμονής των φυσικών προσώπων που ιδρύουν την εταιρεία. Σε περίπτωση που κάποια από τα ιδρυτικά μέλη είνα αλλοδαπής προέλευσης, απαιτείται παρουσία του με το διαβατήριό του καθώς και αντίγραφο διαβατηρίου. Αν τα ιδρυτικά μέλη της εταιρείας είναι ξένα νομικά πρόσωπα απαιτείται Πιστοποιητικό Επιχειρηματικής Δραστηριότητας από Επιμελητήριο στο οποίο είναι εγγεγραμμένο ή αρμόδιο δικαστήριο, επικυρωμένο απο το τουρκικό Προξενείο ή με apostille καθώς και επικυρωμένη μετάφρασή του.

Μορφές εταιρειών

Οι ξένοι επενδυτές μπορούν να συστήσουν όλες τις μορφές εταιρειών οι οποίες προβλέπονται από τον τουρκικό Εμπορικό κώδικα.

Οι βασικές μορφές αυτών αφορούν:

- Limited liability company - Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης - Limited Sirketi (Ltd.Sti.)
- Joint-stock company (A.S.) - Ανώνυμος εταιρεία - Anonim Sirketi (A.S.)
- Branch office - Υποκατάστημα
- Liaison office – Γραφείο Αντιπροσωπείας

Άλλες μορφές εταιρειών:

- Limited Partnerships–Komandit Sirket (Societe en Comandite)
- Collective Company (Kollektif Şirket)
- Merchant (Single Proprietorship)

Όλες οι εταιρείες στην Τουρκία υποχρεούνται να εγγράφονται στο Εμπορικό Μητρώο **Ticaret Sicili**. Στην Εφημερίδα Εμπορικού Μητρώου, www.ticaretsicil.gov.tr της Ένωσης Επιμελητηρίων και Χρηματιστηρίων της Τουρκίας (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği-TOBB) αναγράφονται τα στοιχεία των εταιρειών.

Συγκριτικός πίνακας των πιο διαδεδομένων μορφών εταιρειών

	ΑΕ	**ΕΠΕ**	**Υποκατάστημα**
Νομικό καθεστώς	Ανεξάρτητη νομική οντότητα	Ανεξάρτητη νομική οντότητα	Εξαρτώμενο από την εταιρεία
Φορολογική υποχρέωση	Πλήρης	Πλήρης	Περιορισμένη
Αριθμός μετόχων	Ελάχ.:1 – Μέγ.:χωρίς όριο	Ελάχ.:1 – Μέγ.:50	-

Απαιτήσεις κεφαλαίου	Ελάχ.: 50.000 τ.λ.	Ελάχ.: 10.000 τ.λ.	Δεν ορίζεται
Ευθύνη μετόχων	Περιορίζεται στο ποσό του κεφαλαίου κάθε μετόχου	Περιορίζεται στην αναλογία του κεφαλαίου κάθε μετόχου	Ευθύνεται η εταιρεία
Φορολόγηση εισοδήματος	20%	20%	20%
Παρακρατούμενος φόρος μερισμάτων	15% (των κερδών που διανέμονται)	15% (των κερδών που διανέμονται)	15% (των κερδών που αποδίδονται)

Αλλαγές που επέφερε ο νέος Εμπορικός Κώδικας

Ο νέος Εμπορικός Κώδικας (Ιούλιος 2012) επέφερε αλλαγές, όπως:

- Δυνατότητα σύστασης ΑΕ και ΕΠΕ από ένα μόνο πρόσωπο (και όχι από 2 για τις ΕΠΕ και 5 για τις ΑΕ όπως ίσχυε προηγουμένως). Οι αλλοδαποί επενδυτές επομένως δεν είναι αναγκασμένοι πλέον να αναζητούν άλλους μετόχους για τη σύσταση ετιαρείας.
- Οι εταιρείες θα πρέπει να διαθέτουν ιστοσελίδα με στοιχεία της εταιρείας. Σε περίπτωση που αυτό δεν συμβαίνει ή τα στοιχεία είναι ψευδή προβλέπονται κυρώσεις
- Το ΔΣ μπορεί να αποτελείται από ένα μόνον πρόσωπο
- Τουλάχιστον ένα μέλος του ΔΣ θα πρέπει να είναι Τούρκος υπήκοος
- Κατάργηση της υποχρεώσης τα μέλη του ΔΣ της εταιρείας να είναι και μέτοχοι αυτής, επομένως κάθε ανεξάρτητο πρόσωπο μπορεί να γίνει μέλος του ΔΣ
- Νομικά πρόσωπα μπορούν να είναι μέλη του ΔΣ, τα οποία θα εκπροσωπούνται μέσω αντιπροσώπου τον οποίο θα ορίζουν
- Οι συνεδριάσεις του ΔΣ θα μπορούν να λαμβάνουν χώρα σε εικονικό περιβάλλον (on line) και τα πρακτικά να επικυρώνονται με ηλεκτρονικές υπογραφές
- Τουλάχιστον το ένα τέταρτο των μελών του ΔΣ θα πρέπει να έχουν ανώτατη μόρφωση (δεν ισχύει για μονοπρόσωπες εταιρείες)
- Κάθε μέτοχος μπορεί να ζητήσει λογιστικό έλεγχο
- Οι μέτοχοι μπορούν να μπορούν να λάβουν δάνεια από την εταιρεία τους εάν έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους προς την εταιρεία και η εταιρεία εμφανίζει κέρδη

Επίσης, από τον Ιούλιο του 2012, αλλοδαποί Γενικοί Δ/ντές εταιρειών οι οποίες έχουν συσταθεί με ξένα κεφάλαια, θα πρέπει να έχουν άδεια εργασίας για τν αμπορούν να υπογράφουν έγγραφα εκ μέρους της εταιρείας τους.

Επενδυτικά κίνητρα

Από το 2012 ισχύουν νέες ρυθμίσεις για τα Επενδυτικά Κίνητρα

Εκτός από τα αντίστοιχα κίνητρα που είχαν ισχύσει και στο παρελθόν, εισάγονται οι παρακάτω δύο καινοτομίες οι οποίες ως στόχο έχουν, αμφότερες, την υποκατάσταση των εισαγωγών από την εγχώρια παραγωγή, ώστε να μειωθεί το εμπορικό έλλειμμα της χώρας:

- πρώτον, δίνονται κίνητρα για την ενίσχυση της εγχώριας παραγωγής ενδιάμεσων και τελικών αγαθών σε τομείς όπου υπάρχει υψηλή εξάρτηση από τις εισαγωγές,

- δεύτερον, δίνονται κίνητρα για την ενίσχυση επενδύσεων για την παραγωγής υψηλής προστιθέμενης αξίας προϊόντων και προϊόντων υψηλής τεχνολογίας.

Σύμφωνα, με το νέο πλαίσιο επενδυτικών κινήτρων, εισάγεται οι έννοια των «στρατηγικών» επενδύσεων, όπου ως τέτοιες ορίζονται οι επενδύσεις που μειώνουν την εξάρτηση από τις εισαγωγές, ενισχύοντας την παραγωγή αγαθών υψηλής προστιθέμενης αξίας και υψηλής τεχνολογίας.

Τα κίνητρα που δίνονται, αναλόγως του είδους, του ύψους, του τομέα και της περιοχής επένδυσης, περιλαμβάνουν: μείωση συντελεστών εταιρικής φορολόγησης και φορολόγησης εισοδήματος, μείωση εργοδοτικών εισφορών για την κοινωνική ασφάλιση, παραχωρήσεις γης, εξαίρεση καταβολής ΦΠΑ, εξαίρεση τελωνειακών επιβαρύνσεων, επιστροφή ΦΠΑ.

Επενδυτικά κίνητρα που μπορούν να δοθούν ανάλογα με την επένδυση				
	Γενικό σχήμα επενδύσεων	**Επενδύσεις κατά νομούς**	**Επενδύσεις κλίμακας**	**Στρατηγικές επενδύσεις**
Δασμολογικές απαλλαγές	●	●	●	●
Απαλλαγή ΦΠΑ για μηχανές εξοπλισμό	●	●	●	●
Φορολογικές ελαφρύνσεις		●	●	●
Μείωση εργοδοτικών εισφορών για κοινωνική ασφάλιση		●	●	●
Παραχώρηση γης		●	●	●
Μείωση τόκων		●		●
Επιστροφή ΦΠΑ				●
Μείωση εισφορών εργαζόμενου για κοινωνική ασφάλιση		●		
Ελάφρυνση φόρου εισοδήματος		●		

Τα επενδυτικά κίνητρα επομένως μπορούν να ενταχθούν σε 4 σχήματα:

- Γενικό σχήμα επενδυτικών κινήτρων: Ανεξαρτήτως της περιοχής και του είδους της επένδυσεις, αρκεί να καλύπτεται ένα ελάχιστο ύψος
- Σχήμα επενδυτικών κινήτρων κατά νομούς: Οι νομοί της χώρας κατηγοριοποιούνται σε 6 κατηγορίες ανάλογα με το ποιες περιοχές ενισχύονται περισσότερο, εκ των οποίων στην κατηγορία VI ανήκουν οι νομοί οι οποίοι ευνοούνται περισσότερο (νομοί ΝΑ Τουρκίας)
- Σχήμα κινήτρων για επενδύσεις κλίμακας: επωφελούνται των κινήτρων του σχήματος αυτού, επενδύσεις μεγάλου ύψους το οποίο καθορίζεται ανά κατηγορία προϊόντων (διύλιση περελαίου, χημικά, λιμάνια, αυτοκινητοβιομηχανία, οχήματα

σιδηροδρόμων, δίκτυα αγωγών, ηλεκτρονικά, ιατρικός εξοπλισμός, φαρμακοβιομηχανία, αεροναυπηγική βιομηχανία, μηχανές-μηχανολογικός εξοπλισμός, μεταλλικές κατασκευές)

- Σχήμα κινήτρων για στρατηγικές επενδύσεις: επωφελούνται επενδύσεις στην παραγωγή ενδιάμεσων ή τελικών αγαθών των οποίων ποσοστό μεγαλύτερο του 50% προέρχεται από εισαγωγές, καθώς και επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Φόρος εισοδήματος

Όλα τα φυσικά τα οποία διαμένουν και τα νομικά πρόσωπα τα οποία έχουν την έδρα τους στην Τουρκία. Τα εισοδήματα προσώπων τα οποία δεν διαμένουν στην Τουρκία και τα οποία έχουν αποκτηθεί στην Τουρκία μέσω εργασίας, ιδιοκτησίας ακίνητης περιουσίας, εμπορικών συναλλαγών ή άλλων δραστηριοτήτων επίσης φορολογούνται.

Φορολογία εταιρειών

Βασικός φορολογικός συντελεστής εταιρειών: 20%
Παρακρατούμενος φόρος μερισμάτων: 15%

Παράδειγμα

	Τ.λίρες
Εταιρικά έσοδα	100
Φόρος εταιρικού εισοδήματος	-20
Καθαρό εισόδημα μετά την αφαίρεση φόρου εισοδήματος	80
Παρακρατούμενος φόρος μερισμάτων	-12
Συνολική φορολογική επιβάρυνση	32
Καθαρό κέρδος μετά τη φορολόγηση	68

Φορολογία φυσικών προσώπων

Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων από μισθωτές εργασίες:

Εισόδημα (Τ.λίρες)	Συντελεστής (%)
Έως 9.400	15
9.401-23.000	20
23.001-80.000	27
Άνω των 80.000	35

Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων από άλλες εργασίες:

Εισόδημα (Τ.λίρες)	Συντελεστής (%)
Έως 9.400	15

9.401-23.000	20
23.001-53.000	27
Άνω των 53.000	35

Συντελεστές ΦΠΑ

Είδος	**Συντελεστής**
Κύριος συντελεστής για προϊόντα και υπηρεσίες Προϊόντα πολυτελείας και ορισμένες υπηρεσίες ψυχαγωγίας (bar κ.ά) Αυτοκίνητα	18%
Βασικές τροφές, βιβλία, υπηρεσίες εκπαίδευσης από ιδιωτικά ιδρύματα, τουριστικές υπηρεσίες Κωστοϋφαντουργικά και δερμάτινα προϊόντα Ιατρικά προϊόντα και συσκευές	8%
Αγροτικά προϊόντα τα οποία χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη, εφημερίδες, μεταχειρισμένα αυτοκίνητα, κατοικές καθαρού εμβαδού έως 150 τ.μ.	1%

Στις ανωτέρω βασικές κατηγορίες ειδών υπάρχουν και εξαιρέσεις στις οποίες επιβάλλεται άλλος συντελεστής από τον γενικό της κατηγορίας.

Φόρος ειδικής κατανάλωσης

Επιβάλλεται σε:
- Προϊόντα πετρελαίου, φυσικό αέριο, λιπαντικά έλαια, διαλύτες και παράγωγά τους
- Οχήματα, μοτοσυκλέτες, αεροπλάνα, ελικόπτερα, γιώτ
- Καπνό και αλκοολούχα
- Πολυτελή αγαθά
- Ορισμένες υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών

Φόρος τραπεζικών και ασφαλιστικών εργασιών

Εξαιρούνται του ΦΠΑ, αλλά προβλέπεται φόρος με συντελεστής 5% επί του ποσού που εισπράτει η τράπεζα ή η ασφαλιτική εταιρεία στη γενική περίπτωση, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις ο συντελεστής είναι 1%.

Κοινωνική ασφάλιση

Νόμος 6385/01.09.2013

Ο τουρκικός Οργανισμός Κοινωνικής Ασφάλισης (Sosyal Güvenlik Kurumu) είναι πλέον ενιαίος, περιλαμβάνει δε τα παλαιότερα ασφαλιστικά ταμεία: των εργαζομένων υπαλλήλων (Sosyal Sigortalar Kurumu), των εμπόρων και ασκούντων ελεύθερα επαγγέλματα (BAĞ-KUR) και των δημόσιων υπαλλήλων (Emekli Sandığı).

Συνεισφορά εργοδότη: 20,5%
Συνεισφορά εργαζόμενου: 14%

ΚΤΗΣΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Νόμος 6302/18.5.2012

Ως προς τα αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα:

- Μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία σε ζώνες δόμησης που έχουν καθορισθεί για γραφεία ή κατοικίες.

- Η συνολική επιφάνεια στην οποία ένα ξένο φυσικό πρόσωπο μπορεί να αποκτήσει δεν μπορεί να ξεπεράσει τα 30 στρέμματα.

- Στην περίπτωση της κτήσης ακινήτων ή περιορισμένων δικαιωμάτων επί ακινήτων σε αστικές ή αγροτικές περιοχές της επαρχίας, η αγοραζόμενη έκταση δεν θα πρέπει να υπερβαίνει το 10% της συνολικής επιφάνειας της ζώνης και να κατέχει περισσότερα από 30 εκτάρια σε όλη την τουρκική επικράτεια. Το ποσοστό αυτό μπορεί να μειωθεί περαιτέρω από το Υπουργικό Συμβούλιο σε περιπτώσεις που κρίνεται ότι συντρέχουν λόγοι που αφορούν τις υποδομές, την οικονομία, την ενέργεια, το περιβάλλον, τον πολιτισμό, τη γεωργία ή την ασφάλεια της περιοχής.

Οι αιτήσεις οι οποίες υποβάλλονται στα κατα τόπους κτηματολόγια θα πρέπει να λάβουν την έγκριση της τοπικής στρατιωτικής διοίκησης, η οποία θα κρίνει εάν η υπό εξέταση έκταση βρίσκεται σε ζώνη στατιωτικά απαγορευμένη ζώνη, σε στρατιωτική ζώνη ασφαλείας ή σε «στρατηγική» ζώνη.

Επιπλέον περιορισμοί τίθενται σε ορισμένες περιπτώσεις. Για παράδειγμα για την απόκτηση αγροτικής γης θα πρέπει να δοθεί έγκριση του αρμόδιου για θέματα γεωργίας Υπουργείου, για την απόκτηση γης σε περιοχές ιστορικού-πολιτιστικού ενδιαφέροντος ή περιοχές φυσικού κάλους θα πρέπει να δοθεί έγκριση του αρμόδιου για θέματα πολιτισμού Υπουργείου ή του αρμόδιου για το περιβάλλον Υπουργείου.

Εάν κάποιος αλλοδαπός αποκτήσει μια έκταση η οποία δεν είναι αξιοποιημένη (αγρόκτημα, αμπελώνας κλπ) θα πρέπει εντός διετίας να παρουσιάσει προς έγκριση ένα αναπτυξιακό σχέδιο.

Οι Έλληνες (*ως φυσικά πρόσωπα και εκτός των μουσουλμάνων της Θρ*άκης) δεν μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη ιδιοκτησία σε 28 παραλιακές επαρχίες, συμπεριλαμβανομένης της Κων/πολης, και στην επαρχία Αδριανούπολης. Επίσης, εάν κάποιος Έλληνας κληρονομήσει ακίνητο στις ανωτέρω περιοχές θα πρέπει ή να το μεταβιβάσει ή να το ρευστοποιήσει εντός μηνός.

Ως προς τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα:

- Οι εμπορικές εταιρείες μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία με περιορισμένα εμπράγματα δικαιώματα επ' αυτής με τις επιφυλάξεις ειδικών νόμων

- Νομικά πρόσωπα πλην των εμπορικών εταιρειών δεν μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιοσία

Οι εμπορικές εταιρείες τις οποίες έχουν ιδρύσει ή στις οποίες συμμετέχουν αλλοδαποί επενδυτές στην Τουρκία:

- Εάν έχουν ιδρυθεί υπό το τουρκικό νομικό σύστημα μπορούν να αποκτήσουν και να χρησιμοποιούν ακίνητο, καθώς και περιορισμένα εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτου στην Τουρκία, εφόσον η εν λόγω κτήση των ακινήτων συνάδει με τις επιδιώξεις της εταιρείας, όπως αυτές περιγράφονται στο καταστατικό της.

Αλλοδαπά φυσικά ή νομικά πρόσωπα δεν μπορούν να αποκτήσουν ακίνητη περιουσία εντός στρατιωτικά απαγορευμένων ζωνών και περιοχών ασφαλείας. Επιπλέον το διακαίωμα κτήσης περιορίζεται περαιτέρω από το γεγονός ότι το Υπουργικό Συμβούλιο της χώρας μπορεί να καθορίζει περιοχές στις οποίες δεν μπορούν να αποκτηθούν δικαιώματα επί ακινήτων από ξένα φυσικά πρόσωπα ή εμπορικές εταιρείες, για λόγους δημόσιου οφέλους, εάν κριθεί ότι έχουν ιδιαίτερη σημασία για σκοπούς ενέργειας, αρδευτικούς, γεωγραφικούς, θρησκευτικούς, πολιτιστικούς, περιβαλλοντικούς.

Αντίθετα, εταιρείες που έχουν ιδρυθεί υπό το τουρκικό νομικό σύστημα και διαθέτουν τουρκική νομική προσωπικότητα, έχουν ευρύτερα διακαιώματα κτήσης ακόμα και σε ζώνες στρατιωτικής απαγόρευσης, περιοχές ασφαλείας και στρατιωτικές περιοχές, με ορισμένες επιφυλάξεις του σχετικού νόμου για λόγους ασφαλείας και πάντοτε μετά από εξουσιοδότηση των στρατιωτικών αρχών.

Όσον αφορά επομένως το ενδιαφέρον κτήσης ακινήτου από Έλληνες, προκύπτει ως πλέον συμφέρουσα λύση η δημιουργία νέων εμπορικών εταιρειών στην Τουρκία με τουρκική νομική προσωπικότητα.

Ιστότοπος τ/ΥΠΕΞ:http://www.mfa.gov.tr/guidance-for-foreigners.en.mfa

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ

Σύμφωνα με την τουρκική νομοθεσία (Ν.3218 και Ν.4562), φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τουρκικά ή αλλοδαπά, μπορούν να εγκατασταθούν σε οποιαδήποτε από τις 19 ζώνες ελεύθερου εμπορίου που υπάρχουν στην Τουρκία, κατόπιν άδειας από το τουρκικό Υπουργείο Οικονομίας. Η απόκτηση της σχετικής άδειας συνεπάγεται δικαίωμα χρήσης της γης, των εγκαταστάσεων και των κτηρίων της ζώνης έως και 49 έτη.

Εκτός από τις ζώνες Ελευθέρου Εμπορίου, στην Τουρκία υπάρχουν 39 τεχνολογικά πάρκα, για εταιρίες δραστηριοποιούμενες στον τομέα Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Σχετικά με τις προκηρύξεις δημόσιων διαγωνισμών για έργα τα οποία χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, εκτός από το ότι αναρτώνται υποχρεωτικά στο TED, την ηλεκτρονική έκδοση του «Συμπληρώματος στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής

Ένωσης» http://ted.europa.eu, μπορούν να αναζητηθούν και στην ιστοσελίδα της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Τουρκία: http://www.avrupa.info.tr/Duyurular,Tender.html

Επίσης, οι ανωτέρω προκηρύξεις μπορούν να αναζητηθούν και στην ιστοσελίδα της αρμόδιας τουρκικής Υπηρεσίας Central Finance and Contracts Unit (CFCU) www.cfcu.gov.tr

Σειρά προκηρύξεων για έργα χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της για προγράμματα και έργα που πρόκειται να υλοποιηθούν στην Τουρκία:
http://www.ebrd.com/pages/country/turkey.shtml

Επιπλέον, πληροφορίες εν γένει για διαγωνισμούς στην Τουρκία δημοσιεύονται στην Ηλεκτρονική Βάση Κρατικών Αγορών της αρμόδιας για διαγωνισμούς υπηρεσίας του τ/ Υπουργείου Οικονομικών και συγκεκριμένα στην ιστοσελίδα:
https://ekap.kik.gov.tr

Η ανωτέρω ιστοσελίδα πάντως, είναι δύσχρηστη για όσους δεν γνωρίζουν την τουρκική, αφού δεν υπάρχουν πληροφορίες σε άλλη γλώσσα, ενώ επιπλέον δεν γίνεται διαχωρισμός των διεθνών διαγωνισμών από τους διαγωνισμούς στους οποίους μπορούν να συμμετάσχουν μόνο τ/εταιρείες.

Τέλος, υπάρχουν και ιστοσελίδες οι οποίες παρέχουν πληροφορίες για δημόσιους διαγωνισμούς μόνον σε εγγεγραμμένους συνδρομητές (π.χ. http://www.ekap.com.tr)

Ιστότοποι, οι οποίοι όμως απαιτούν συνδρομή (250$ για 3 μήνες,375$ για 6 και 600$ για 12μήνες είναι:

http://www.turkishtenders.com/eng/index.php
http://www.cwctenders.com/subscribe_cwct_tenders.htm
http://www.globaltenders.com/government-tenders-turkey.php (για γενικές πληροφορίες για όλους τους διαγωνισμούς στην Τουρκία και ενδεχομένως με βάση το Ref.Number τους να τους αναζητήσει στους ιστοτόπους των Υπουργείων)

Κρατικό τουρκικό site του Υπουργείου Οικονομικών www.ihale.gov.tr – https://www.ekap.kik.gov.tr –https://www.ekap.com.tr (με συνδρομή) Η ανωτέρω ιστοσελίδα πάντως, είναι δύσχρηστη για όσους δεν γνωρίζουν την τουρκική, αφού δεν υπάρχουν πληροφορίες σε άλλη γλώσσα, ενώ επιπλέον δεν γίνεται διαχωρισμός των διεθνών διαγωνισμών από τους διαγωνισμούς στους οποίους μπορούν να συμμετάσχουν μόνο τ/εταιρείες.

FRANCHISING

Αυξανόμενο ενδιαφέρον παρατηρείται για την επέκταση ελληνικών brand names μέσω του franchising.

Οι ενδιαφερόμενοι θα πρέπει να λάβουν υπ΄όψιν τους βεβαίως ότι είναι σημαντική η επιλογή αξιόπιστου συνεργάτη, αλλά και ότι θα πρέπει να υπάρξει

σχετική προσαρμογή του τελικού προϊόντος και της εικόνας του στην τουρκική αγορά και στις τουρικές συνήθειες.
Σημείο ενδιαφέροντος για όσους ενδιαφέρονται είναι ο τουρκικός Εθνικός Σύνδεσμος Franchising, ο οποίος είναι μέλος του International Franchising Association (IFA). Συνήθως οι τομείς ενδιαφέροντος είναι η εστίαση καθώς και η ένδυση, χωρίς να αποκλείονται και άλλοι τομείς.

National Franchising Association
(Ulusal Franchising Dernegi-UFRAD)
Ergenekon Caddesi
Pangalti Is Merkezi 89/15
80240 Pangalti
Istanbul, Turkey
Tel: [90] (212) 296-6628
Fax: [90] (212) 224-5130
Internet: www.ufrad.org.tr

Προστασία Πνευματικής Ιδιοκτησίας

Προκειμένου να αποφευχθούν οι κίνδυνοι αντιγραφής πρωτότυπων προϊόντων-ευρεσιτεχνιών- εμπορικών σημάτων, ενδείκνυται η κατοχύρωσή τους στο αρμόδιο Turkish Patent Institute, αφού η κατοχύρωση τους στη χώρα προέλευσης δεν διασφαλίζει τον παραγωγό και στην Τουρκία.

Turkish Patent Institute
115 Hipodrom Street (06330) Yenimahalle / ANKARA
Tel.(00 90 312)303 10 00
Fax. (00 90 312)303 11 73
info@turkpatent.gov.tr
http://www.tpe.gov.tr
http://www.turkpatent.gov.tr

Ενδεικτικό διάγραμμα καταχώρησης αιτήσεων διπλωμάτων ευρεσιτεχνιών τα τελευταία 5 έτη

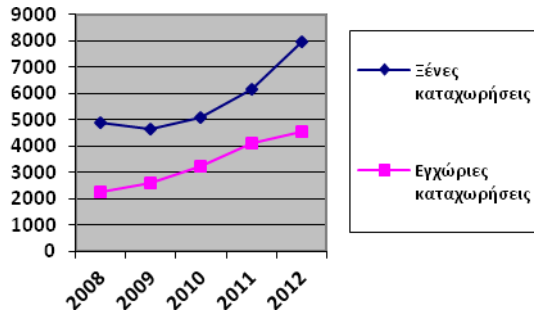

Γ. Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Η ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ **ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ**

Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Πληθυσμός	76.070.852 κάτοικοι
Μέσος όρος ηλικίας	29,2 έτη
Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	Ποσοστό 67,2% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού είναι μεταξύ 15-64 ετών και 39,4% είναι μεταξύ 20-44 ετών
Ρυθμός ετήσιας αύξησης του πληθυσμού	1,4% (για το 2013)
Σύνθεση πληθυσμού με βάση την ηλικία	0-14 ετών: 24,9%, 15-64 ετών: 67,5%, 65 άνω: 7,5%
Κυριότερες πόλεις	Κων/πολη, Άγκυρα, Σμύρνη, Προύσσα, Άδανα, Γκαζιαντέπ, Καισάρεια, Ικόνιο, Αττάλεια, Μερσίνα, Εσκίσεχίρ, Σαμψούντα, Ερζερούμ, Καραμάνμαράς, Κιουτάχεια, Τραπεζούντα, Αδριανούπολη, Αφιον Καράχισάρ, Ντιγιαρμπακιρ
Παρατηρήσεις	1.Το 75% του πληθυσμού κατοικεί σε αστικές περιοχές 2. Έντονες διαφοροποιήσεις ανάλογα με τα ακόλουθα στοιχεία: εισόδημα, μορφωτικό επίπεδο, ανατολικές-δυτικές περιοχές, παράλια-ηπειρωτική χώρα, τουριστικές-μη τουριστικές περιοχές 3. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με έρευνα της Ένωσης Τουρκικών Επιχειρήσεων (TÜRKONFED), , σε 27 επαρχίες τα εισοδήματα είναι χαμηλά, 40 επαρχίες έχουν μετρίου μεγέθους εισοδήματα ενώ 10 επαρχίες (Κων/πολη, Άγκυρα, Προύσα, Εσκίσεχίρ, Μπιλετζίκ, Νικομήδεια, Σακάρυα, Μπολού, Ντουζτζέ και Γιάλοβα) έχουν υψηλά εισοδήματα και κατέχουν σχεδόν το 30% του συνολικού ΑΕΠ της χώρας- 376 δισ δολ.

Οι τάσεις της αγοράς και της οργάνωσης των δικτύων διανομής ακολουθούν τις καταναλωτικές τάσεις που αναπτύσσονται λόγω της έντονης αστικοποίησης. Συγκεκριμένα, παρατηρείται έντονη τάση συνένωσης των τοπικών αλυσίδων αλλά και ισχυροποίηση των μεγάλων αλυσίδων, τόσο πολυεθνικών όσο και εγχωρίων. Οι αλυσίδες αυτές διαθέτουν κυρίως τρόφιμα, είδη σπιτιού και ρούχα. Δεν έχουν εκλείψει ωστόσο και τα «καταστήματα της γειτονιάς», τα οποία πλέον περιορίζονται στο λιανεμπόριο τροφίμων (παντοπωλεία) και τα οποία διαθέτουν σε μεγάλο βαθμό τοπικά-παραδοσιακά προϊόντα. Ειδικότερα, στον τομέα των τροφίμων, η άνοδος του βιοτικού επιπέδου και η συνακόλουθη τάση αναζήτησης προϊόντων υψηλής ποιότητας

και θρεπτικής αξίας έχει οδηγήσει στη δημιουργία delicatessen καταστημάτων και boutique pastry shops, όπου μπορεί κανείς να βρει μικρότερες μεν ποσότητες πιο εξεζητημένων ωστόσο και υψηλότερης ποιότητας (και τιμής) προϊόντων.

Οι σημαντικότερες τουρκικές αλυσίδες λιανικής είναι οι ακόλουθες ανά κατηγορία:

Τρόφιμα-Είδη σπιτιού:	Migros Türk TAS, Çağdaş, SOK, A101, BIM
Ενδύματα:	Koton, Ipekyol, LC Waikiki, Batik, Sarar, Beymen
Υποδήματα:	DTG, Inuovo, BETA, Elisse, Cabani, Derimod, Kemal
Καλλυντικά:	Sevil Kozmetiks, Tekin Acar, Altug Parfumeri
Οικιακές Συσκευές:	Arcelik, Vestel

Οι αντίστοιχες, πιο συχνά απαντώμενες στην Τουρκία πολυεθνικές είναι οι ακόλουθες:

Τρόφιμα-Είδη σπιτιού:	Macro, Metro, Carrefour, DIA, Tesco,
Ενδύματα/Υποδήματα:	Mango, Zara, Benetton, Nine West
Οικιακές Συσκευές:	Philips, Samsung, Rowenta
Καλλυντικά:	Sephora, MAC, Yves Rocher, L' occitane, Body Shop, Clinique,

Χαρακτηριστική είναι και η μεγάλη αύξηση των shopping malls, τα οποία έχουν ξεπεράσει τα 350 (χαρακτηριστικό είναι ότι το 2006 ήταν μόλις 129 σε όλη τη χώρα, ενώ μόνο στην Κωνσταντινούπολη τα τελευταία τρία χρόνια έχουν δημιουργηθεί 40 επιπλέον malls). Στα αστικά κέντρα της χώρας, τα shopping malls αποτελούν και χώρους ολοήμερης ψυχαγωγίας και ολοκληρωμένης εξόδου, όπου μπορεί κανείς, εκτός από αγορές, να περάσει την ημέρα του σε κινηματογράφους εντός του ευρύτερου χώρου, εστιατόρια, πάρκα για παιδιά κλπ.
Ενδιαφέρον έχει το πώς η επικράτηση των μεγάλων αλυσίδων καταστημάτων συνυπάρχει με τις ανοιχτές αγορές (παζάρια, Çarşı), τα οποία απευθύνονται κυρίως σε μεσαία και χαμηλά εισοδηματικά στρώματα και όπου μπορεί κανείς να βρει από είδη διατροφής, μέχρι κοσμήματα, χαλιά και είδη διακόσμησης.

Τέλος, σημαντικό είναι να σημειωθεί πως η ανερχόμενη αστική τάξη της Τουρκίας προσανατολίζεται όλο και περισσότερο σε επώνυμα ακριβά προϊόντα, τα οποία, ανεξαρτήτως του αν είναι value for money, έχουν συνδεθεί με ένα συγκεκριμένο κοινωνικό status, το οποίο τους ενδιαφέρει πλέον να επιδεικνύουν.

Κατανάλωση

- Μέση καταναλωτική δαπάνη: 5.936 δολάρια (2013)
- Οι λιανικές πωλήσεις και η καταναλωτική δαπάνη επανήλθαν στα προ της κρίσης του 2008-9 επίπεδα κατά την περίοδο 2011-2012 και άρχισαν να παρουσιάζουν σταδιακή άνοδο το 2014, οφειλόμενη εν μέρει και στην υποτίμηση της λίρας.
- Τα καταναλωτικά πρότυπα σταδιακά δυτικοποιούνται
- Οι καταναλωτές εμφανίζονται αρκετά προσεκτικοί στη σχέση τιμής/αξίας→ αύξηση discount stores, αύξηση προϊόντων ιδιωτικής ετικέτας

- Στα προϊόντα υψηλής κατανάλωσης: προτιμούνται οι οικογενειακές συσκευασίες
- Προτιμώνται τα επώνυμα προϊόντα, ιδίως από τα μεσαία-ανώτερα εισοδήματα

Δείκτης τιμών καταναλωτικών αγαθών

Προσέγγιση

Εάν η εταιρεία δεν διαθέτει τα προϊόντα της με τη βοήθεια θυγατρικής της στην Τουρκία, μπορεί να τα διαθέσει μέσω κάποιου εισαγωγέα-διανομέα ή αντιπροσώπου.
Τα περισσότερα δίκτυα διανομής στην Τουρκία έχουν ως βάση τους την ευρύτερη περιοχή του Μαρμαρά, ενώ εξαπλώνονται σε όλην την Τουρκία, συχνά και σε γειτονικές χώρες.
Σε συγκεκριμένες περιοχές πιθανόν να διαθέτουν δίκτυα τοπικών αντιπροσώπων.
Σε περίπτωση που η εταιρεία συνεργάζεται με κάποιον Τούρκο αντιπρόσωπου θα πρέπει να υπάρχει τακτική προσωπική επαφή, (στοιχείο που είναι απαραίτητο στην αγορά της Τουρκίας) συχνά μέσω επισκέψεων.

Ένας τρόπος πρώθησης και γνωριμίας με την τοπική αγορά και τον ανταγωνισμό είναι η συμμετοχή ή και η επίσκεψη σε κάποια διεθνή έκθεση, ή άλλες διοργανώσεις.

Πριν τη συνεργασία με κάποια τουρκική εταιρεία, ιδίως σε περιπτώσεις που η «γνωριμία» γίνεται μέσω διαδικτύου, θα πρέπει να προηγηθεί σχετική έρευνα για την αξιοπιστία της εταιρείας αυτής.

Εισαγωγή μεταχειρισμένων προϊόντων

Για την εισαγωγή μεταχειρισμένων αγαθών απαιτείται άδεια εισαγωγής από την αρμόδια Δ/νση εισαγωγών του τ/ Υπουργείου Οικονομίας. Η απόφαση για το ποια μεταχειρισμένα αγαθά μπορούν να εισαχθούν ή όχι στην Τουρκία υπόκειται αποκλειστικά στην κρίση της ανωτέρω Δ/νσης, η οποία συνήθως δεν χορηγεί άδειες εισαγωγής για μεταχειρισμένα προϊόντα στα οποία η Τουρκία έχει αξιόλογη παραγωγή.

Για μεταχειρισμένα αυτοκίνητα η εισαγωγή επιτρέπεται μόνο για εκείνα που μπορούν να χαρακτηριστούν αντίκες (άνω των 35 ετών) και σε καλή κατάσταση.

Δασμοί

Όπως προβλέπεται από τη Συμφωνία Τελωνειακής Ένωσης της ΕΕ με την Τουρκία, οι δασμολογικές επιβαρύνσεις για προϊόντα εκτός τροφίμων έχουν εξαληφθεί.
Στα τρόφιμα και ιδίως σε αρκετές κατηγορίες ελληνικού ενδιαφέροντος οι δασμοί είναι υψηλοί με αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις να καθίστανται απαγορευτικοί για τους εξαγωγείς.
Αναφέρουμε ενδεικτικά:

- αλεύρι σίτου *(11010011*): **102,6%,**
- σιμιγδάλι (*11010090*): **82%**
- τυριά έως και 180% (φέτα *-04069032-* **180%**, κεφαλοτύρι *-04069035-* **138%**, κεφαλογραβιέρα *-04069085-* **138%**, ροκφόρ *-04064010-*43%)
- επιτραπέζιες ελιές *(20098971):***39%**,
- ελαιόλαδο (*1509010)*: **31,2**%,
- μέλι *(04090000)*: **38,5**%,
- κρασιά **-50**%,
- ούζο *(220890410000):*0%
- φρούτα (εσπεριδοειδή - **54%**, σταφύλια *(080610):* **54,9**%, καρπούζια *(080711*) - **86,4%,** μήλα *(080810)-* **60,3%,** ροδάκινα *(080930):* **55,8%,** σύκα *(08042010)*: **45,9%,**
- λαχανικά εως και **49,5**%: ντομάτες *(0702*):**48,6%,** κρεμμύδια/σκόρδα/πράσα *(0703*): **49,5%,** καρότα/σελινόριζα/ραπανάκια *(0706*): **36,9%**
- ζώντα ζώα (01): μοσχάρια άνω των 400 κιλών:**40%**, κατσίκια/αγελάδες φυλής Hibos: **135%**

Για ορισμένα τρόφιμα (κυρίως επεξεργασμένα παρασκευάσματα), ο υπολογισμός του δασμού εισαγωγής γίνεται μέσω του προσδιορισμού της δασμολογικής κατηγορίας βάσει επιμέρους συντελεστών οι οποίοι εξαρτώνται από τη σύσταση του προϊόντος (λιπαρά, περιεκτικότητα πρωτεϊνών κ.ά.).

Δ. ΕΞΑΓΩΓΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΟ 2014

- Αναφορικά με το διμερές εμπόριο Ελλάδας Τουρκίας το **10μηνο του 2014** σε σχέση με το αντίστοιχο του 2013 και σύμφωνα με τη τ/στατιστική Υπηρεσία παρατηρούνται α) μία μείωση του εμπορικού μας πλεονάσματος με τη Τουρκία κατά -12,2% (από 1,8 δισ.ευρώ σε 1,58 δισ.ευρώ), β) μία μείωση των ελληνικών μας εξαγωγών κατά -3,8% (από 2,65 δισ.ευρώ σε 2,55 δισ.ευρώ) και γ) μία αύξηση των τουρκικών εξαγωγών προς τη χώρα μας κατά +12% (από 854 εκατ ευρώ σε 972 εκατ.ευρώ).
- Κυριότερα εξαγώγιμα προϊόντα μας κατά το 10μηνο 2014: : πετρελαιοειδή (79%), πλαστικά, βαμβάκι, αλουμίνιο, λέβητες και μηχανολογικός εξοπλισμός, σίδηρος και προϊόντα αυτού, χαλκός και προϊόντα αυτού και λιπάσματα

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΟ 2013[2]

- Αναφορικά με το διμερές εμπόριο Ελλάδας Τουρκίας, σημειώνονται τα εξής: Οι **τουρκικές εξαγωγές προς την Ελλάδα** κατά το 2013 ανήλθαν στα 1,082 δισ. ευρώ σημειώνοντας μείωση της τάξεως του 1% σε σχέση με το 2012, σύμφωνα με το τουρκικό Ινστιτούτο Στατιστικής.
- Οι **τουρκικές εισαγωγές από την Ελλάδα** αυξήθηκαν το 2013 κατά 15,2% σε σχέση με το προηγούμενο έτος και έφτασαν τα 3,17 δισ. ευρώ.
- Ο όγκος διμερούς εμπορίου, κατά το 2013, ανήλθε σε 4,25 δισ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 14,9 % σε σχέση με το 2012 και το εμπορικό πλεόνασμα υπέρ της Ελλάδος ανήλθε σε 2,09 δισ ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 25 % σε σχέση με το 2012. Οι ελληνικές εξαγωγές αποτελούν το 1,67% των συνολικών τουρκικών εισαγωγών.

	2011	2012	2013	% μεταβολής 2013/2012
Εισαγωγές	1.156.693.767	1.108.212.991	1.108.495.583	0,03%
Εξαγωγές	1.881.566.200	2.952.247.525	3.204.939.178	8,56%
Όγκος Εμπορίου	3.038.259.967	4.060.460.516	4.313.434.761	6,23%
Ισοζύγιο	**724.872.433**	**1.844.034.534**	**2.096.443.595**	**13,68%**

(*Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία: Γρ.ΟΕΥ Αγκύρας)*

[2] Για αναλυτικότερες πληροφορίες βλ.Ετήσια Έκθεση 2013
http://www.agora.mfa.gr/agora/images/docs/radA8A5E%CE%95%CE%A4%CE%97%CE%A3%CE%99%CE%91%20%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97-%CE%A4%CE%9F%CE%A5%CE%A1%CE%9A%CE%99%CE%91_2013....pdf

	2012 Δισ €	2013 Δισ €	Μεταβολή 2012-13 %
Τ/εξαγωγές	1,09	1,08	-1%
Τ/εισαγωγές	2,75	3,17	+15,2%
'Ογκος	3,84	4,25	+14,9%
Ισοζύγιο	1,7	2,09	**+25%**

(*Πηγή: Turkstat, Επεξεργασία: Γρ.ΟΕΥ Αγκύρας)*

Διμερές εμπόριο Ελλάδας-Τουρκίας (2009-2013), συμπεριλαμβανομένων πετρελαιοειδών

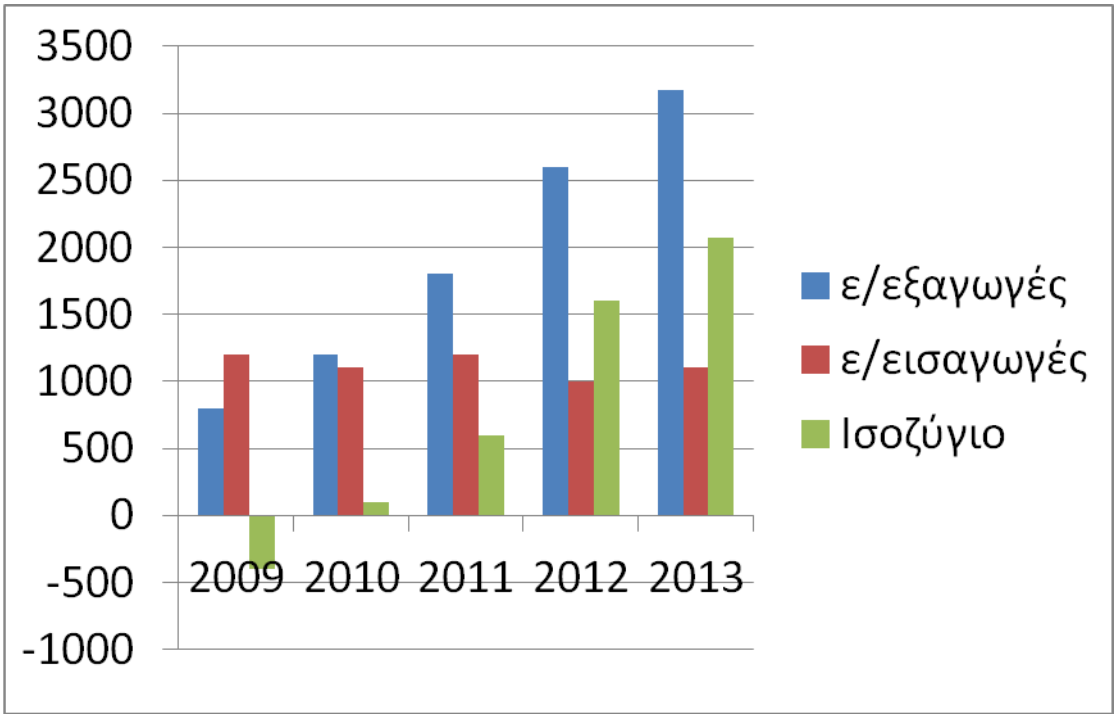

(*Πηγή: Turkstat, Επεξεργασία: Γρ.ΟΕΥ Αγκύρας)*

- Στο σύνολο των παραπάνω εξαγωγών, τα πετρελαιοειδή καταλαμβάνουν μερίδιο 74,96% των συνολικών εξαγωγών και ακολουθούν τα πλαστικά, το βαμβάκι και το αλουμίνιο. Εάν αφαιρέσουμε τα πετρελαιοειδή, το ισοζύγιό μας με την Τουρκία είναι ως προς τα υπόλοιπα προϊόντα, ελλειμματικό.

Διμερές εμπόριο Ελλάδας-Τουρκίας 2008-2013, εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών (σε εκατ.ευρώ)

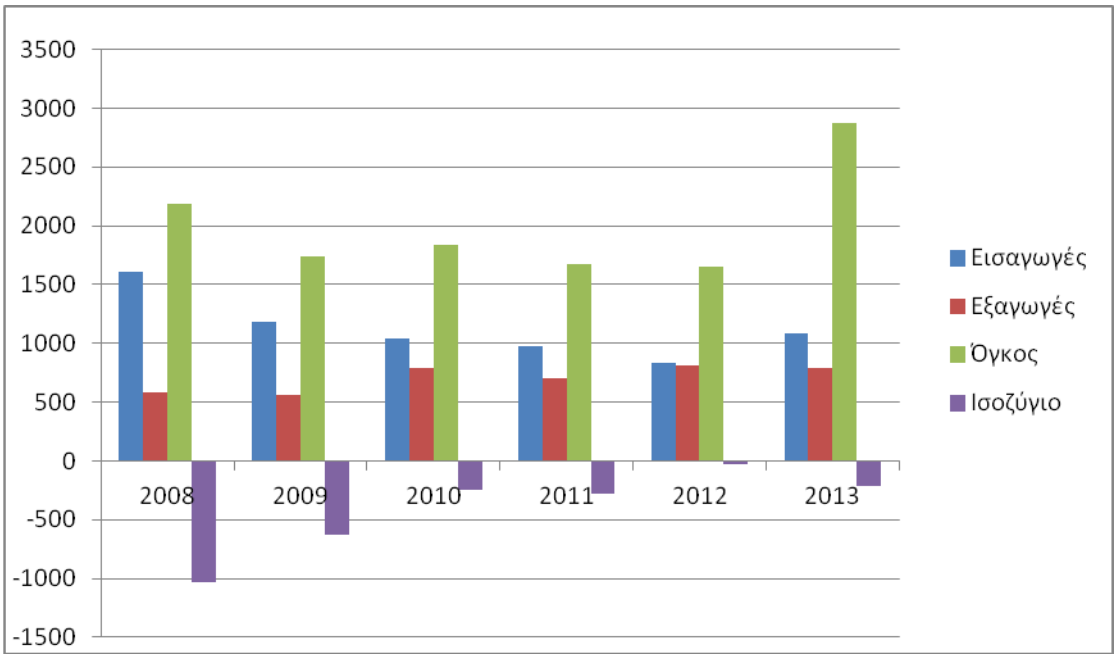

(*Πηγή: Turkstat, Επεξεργασία: Γρ.ΟΕΥ Αγκύρας)*

- Οι σημαντικότερες μεταβολές στην αξία των εξαγομένων από την Ελλάδα προϊόντων προς την Τουρκία εντοπίζεται στα εξής προϊόντα:
  Αύξηση εξαγωγών σε: **Λιπάσματα** (140%), **σίδηρο-χάλυβα** (45%), **φαρμακευτικά** (42%), **πετρελαιοειδή** (17%)
- **Μείωση** εξαγωγών σε: **πλοία, σκάφη, πλωτές κατασκευές** (-93%), γεγονός το οποίο ενδεχομένως οφείλεται σε συγκυριακή μεγάλη αύξηση κατά το προηγούμενο έτος (2012), **ζώντα ζώα** (-73%), μείωση η οποία οφείλεται στο ότι για το έτος 2013 καλύφθηκαν οι τουρκικές ανάγκες σε κρέας εγχωρίως, ενώ παρατηρήθηκαν δυσχέρειες στις εισαγωγές κρεάτων από όλη την Ευρώπη (σημειώνεται πως το 2013 η μείωση εισαγωγών κρεάτων από ΕΕ ήταν 95%), **τεχνουργήματα από σίδηρο-χάλυβα** (-57%), στοιχείο το οποίο μαρτυρά ότι εισάγονται μεν πρώτες ύλες μεταλλευμάτων, όμως η ζήτηση τεχνουργημάτων από αυτά στην τοπική αγορά καλύπτεται ολοένα και περισσότερο από εγχώρια παραγωγή, και τέλος, **ηλεκτρικές μηχανές και συσκευές** (-12,5%)

ΟΙ 18 ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΙΜΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

CN-2 Προϊόν	**2012 Αξία εξαγωγών (€)**	**2013 Αξία εξαγωγών (€)**	**2013 Σύνθεση (%)**	**2012-13 Μεταβολή (%)**
27 Ορυκτά λάδια-καύσιμα	1.968.774.221	2.380.271.061	75%	+17%
39 Πλαστικές ύλες και τεχνουργήματα	152.143.673	162.030.918	5,2%	6,6%
52 Βαμβάκι	202.060.680	208.604.223	6.9%	3%
76 Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο	67.378.392	64.704.170	2,1%	-4%

74 Χαλκός και τεχνουργήματα από χαλκό	44.284.674	39.965.942	1,3%	-9,5%
71 πολύτιμοι λίθοι/μεταλλεύματα	30.827.681	29.575.984	1%	-0,3%
84 Λέβητες, μηχανές, συσκευές	22.245.588	25.341.171	0.8%	14%
10 Δημητριακά	30.043.000	23.063.411	0.7%	-23%
41 Δέρματα, γουνοδέρματα	30.738.235	27.274.772	0.8%	-1%
85 Ηλεκτρικές μηχανές, συσκευές	15.233.422	12.109.967	0,4%	- 12,7%
72 Χυτοσίδηρος, σίδηρος και χάλυβας	11.114.416	15.982.959	5,3%	45,5%
73 Τεχνουργήματα από σίδηρο, χάλυβα	6.452.093	2.784.335	0,1%	- 57%
89 Πλοία, σκάφη, πλωτές κατασκευές	22.076.334	1.422.028	0,04%	-93%
01 Ζώντα ζώα	7.435.648	1.956.452	0,06%	-73%
48 Χαρτί, χαρτόνια	13.174.861	12.818.309	0.43%	- 2,3%
31 Λιπάσματα	11.783.634	28.614.263	0,95%	140%
32 Χρωστικά	11.814.388	12.785.265	0,4%	8.5%
30 Φαρμακευτικά	5.913.365	8.437.626	0,3%	42%

(*Πηγή: Turkstat, Επεξεργασία: Γρ.ΟΕΥ Αγκύρας)*

Οι κατηγορίες όπου οι εξαγωγές μας ήταν **μηδενικές** είναι: γαλακτοκομικά (κεφ.4), προϊόντα αλευροποιίας (κεφ.11), πλεκτικές ύλες φυτικής προέλευσης (κεφ.14), φελλός και προϊόντα φελλού (κεφ.45), μετάξι (κεφ.50), ομπρέλες-ράβδοι-καθίσματα (κεφ.66), νικέλιο (κεφ.75), κασσίτερος και τεχνουργήματα αυτού (κεφ.80) και οχήματα - υλικό για σιδηροδρόμους (κεφ.86).

Τα ισχυρότερα εξαγώγιμα προϊόντα μας σε βάθος 5ετίας, πλην πετρελαιοειδών, είναι τα εξής: βαμβάκι, πλαστικά, σίδηρος/χάλυβας, χαλκός, αλουμίνιο, δημητριακά, λιπάσματα, φαρμακευτικά, ενώ την τελευταία διετία άυξηση πήραν τα δέρματα-γουνοδέρματα, καλλυντικά, μηχανολογικός και ηλεκτρικός εξοπλισμός και πολύτιμοι/ημιπολύτιμοι λίθοι και μεταλλεύματα.

Αντίστοιχα στα σημαντικότερα προϊόντα που εισήχθησαν το 2013 στην Ελλάδα από την Τουρκία περιλαμβάνονται τα χημικά προϊόντα (28.344.727 ευρώ), το αλουμίνιο και τα τεχνουργήματα του (46.331.653 ευρώ), χαρτί (26.931.510 ευρώ) , ηλεκτρικά μηχανήματα (54.172.384 ευρώ), λέβητες-μηχανολογικός εξοπλισμός (56.362.356 ευρώ), αλλά και πλαστικά (74.673.534 ευρώ), σίδηρος – χάλυβας (51.520.334 ευρώ) και τεχνουργήματα αυτών (37.390.541 ευρώ)

(Πηγή: TurkStat)

Ε. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ-ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ:

Εξετάζονται κατηγορίες προϊόντων για τα οποία είτε υπάρχουν καλές προοπτικές είτε υπάρχει μεγάλο εξαγωγικό ενδιαφέρον από ελληνικές επιχειρήσεις.

Ι. ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ –ΤΡΟΦΙΜΑ -- ΠΟΤΑ

Ο τομέας των αγροτικών προϊόντων και των τροφίμων διέπεται από προστατευτισμό ως προς τον εξωτερικό ανταγωνισμό, καθεστώς, είτε μέσω πρακτικών που δυσχεραίνουν τις εισαγωγές είτε μέσω υψηλών δασμών.

Συγκεκριμένα :

- Ο ΦΠΑ για τα περισσότερα τρόφιμα είναι 8% (σε ορισμένες περιπτώσεις 1%)
- Τα διαδικαστικά θέματα όσον αφορά τα πιστοποιητικά εισαγωγής τα αναλαμβάνει εισαγωγέας
- Λόγω κυρίως των υψηλών δασμών και των ανταγωνιστικών τιμών των τουρκικών προϊόντων υπάρχουν δυσκολίες εξαγωγής για αρκετές κατηγορίες τροφίμων
- Προϊόντα με θετικές προοπτικές: κακάο, σοκολατοειδή, καφές, κατεψυγμένα-κατεψυγμένης ζύμης, βιολογικά, έτοιμα για μαγείρεμα ή για κατανάλωση τρόφιμα, gourmet, εθνικά προϊόντα, προϊόντα υγιεινής διατροφής

Στην Τουρκία δραστηριοποιείται ο Σύνδεσμος Εισαγωγέων Τροφίμων Τουρκίας. Αν και ο προσανατολισμός του Συνδέσμου δεν είναι καθαρά προς την στήριξη των εισαγωγών, εν τούτοις μπορούν οι ενδιαφερόμενοι μέσω του Συνδέσμου αυτού να δεχθούν κάποια συνδρομή ή να κανονίσουν συναντήσεις με Τούρκους εισαγωγείς κατά την διάρκεια κάποιας έκθεσης, όχι όμως για προϊόντα τα οποία θεωρούνται ανταγωνιστικά ως προς της τουρκική παραγωγή, όπως οι ελιές και το ελαιόλαδο.

TUGIDER
TÜM GIDA DIŞ TİCARET DERNEĞİ
Büyükdere Caddesi Somer Apt. No:64 D:13 K:5 - Mecidiyeköy / İstanbul
Tel : 0090 212 347 25 60 pbx
Fax : 0090 212 347 25 70
E-mail : tugider@tugider.org.tr
www.tugider.org.tr

Ελαιόλαδο

Σύμφωνα με στοιχεία του τουρκικού Ινστιτούτου Στατιστικής για το 2012, τη χρονιά αυτή οι εξαγωγές ελαιολάδου από τη χώρα μας προς την Τουρκία ανήλθαν σε 92.981 ευρώ, ενώ για το δεκάμηνο 2013 άγγιξαν τα 7.066.528 ευρώ, εντυπωσιακή, αύξηση, δεδομένου ότι τις προηγούμενες χρονιές οι ελληνικές εξαγωγές ελαιολάδου ήταν πενιχρές (το 2011 οι εξαγωγές μας προς Τουρκία ήταν μηδενικές), πλην όμως ακόμα περιορισμένες.

Επιπλέον, δεν έχει διαπιστωθεί να πωλείται τυποποιημένο εισαγόμενο ελαιόλαδο στην αγορά.

Η Τουρκία έχει κάνει σημαντικά βήματα τα τελευταία 5 έτη στην εγχώρια παραγωγή λαδιού, κυρίως στα δυτικά παράλια της χώρας. Σημειώνεται μάλιστα ότι οι εξαγωγές του

τουρκικού ελαιολάδου υπερδιπλασιάστηκαν την περίοδο Νοεμβρίου 2012 – Μαρτίου 2013, σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, φτάνοντας περίπου τους 45.000 τόνους. Η θεαματική αυτή αύξηση των τουρκικών εξαγωγών οφείλεται και στο γεγονός της κατά περίπου 60% μείωσης της ισπανικής παραγωγής στο 2012, εξαιτίας των περιορισμένων βροχοπτώσεων. Η μείωση αυτή σε συνδυασμό και με την άρση των δασμών επί των εισαγωγών τουρκικού ελαιολάδου στην αγορά της ΕΕ, έδωσε περαιτέρω ώθηση στις τουρκικές εξαγωγές ελαιολάδου, καταγράφοντας διπλασιασμό τους τόσο σε ποσότητα όσο και σε αξία.

Σήμερα, η Τουρκία κατατάσσεται στην 5^{η} θέση στην παγκόσμια παραγωγή ελαιολάδου, μετά την Ισπανία, Ιταλία, Ελλάδα και Τυνησία.

Τυριά

Οι εξαγωγές φέτας και παραδοσιακών ελληνικών τυριών στην Τουρκία συναντούν υψηλές δασμολογικές επιβαρύνσεις και γι αυτό είναι σχεδόν ανύπαρκτες.

Συγκεκριμένα, πέρα από το όριο της ποσόστωσης των 2.000 τόνων οι οποίοι δεν επιβαρύνονται δασμολογικά, για ποσότητες μεγαλύτερες αυτού του ορίου ο δασμός εισαγωγής είναι 180%. Επιπλέον, η ποσόστωση δεν εφαρμόζεται με τον τρόπο που εφαρμόζεται στην ΕΕ, δηλαδή «first come-first served», αλλά υπάρχει περιορισμός 3 τόνων ανά δασμολογικό κωδικό και ανά αίτηση.

Παρομοίως για το κεφαλοτύρι, ο δασμός εισαγωγής εκτός ποσόστωσης είναι 138%. Υπάρχουν βέβαια και κατηγορίες τυριών, κυρίως εκείνες οι οποίες δεν θεωρούνται ανταγωνιστικές ως προς την τουρκική παραγωγή, στα αποία ο δασμός εισαγωγής είναι χαμηλότερος (π.χ. παρμεζάνα, ροκφόρ κ.ά. 43%).

Οινοπνευματώδη

Με βάση τα στατιστικά στοιχεία για το διμερές εμπόριο οινοπνευματωδών τα τελευταία δύο έτη παρατηρούμε ότι οι ελληνικές εξαγωγές οινοπνευματωδών προς την Τουρκία ανήλθαν το 2013 σε 78.666 ευρώ, ενώ το εννεάμηνο 2014 ήταν 328.101 ευρώ, απαρτιζόμενες και στις δύο περιπτώσεις στη συντριπτική τους πλειοψηφία από ούζο /ρακή και συναφή αλκοολούχα.

Παραμένει ωστόσο ελλειμματικό το ισοζύγιό μας με την Τουρκία, καθώς οι αντίστοιχες τουρκικές εξαγωγές αλκοολούχων προς την Ελλάδα ήταν 1.698.037 ευρώ το 2013 και 750.728 ευρώ το 9μηνο του 2014. Σε κάθε περίπτωση πάντως η δυναμική είναι αρκετά καλύτερη τη χρονιά που διανύουμε, καθώς ουσιαστικά υπερτετραπλασιάστηκαν οι ελληνικές εξαγωγές στην Τουρκία σε σχέση με το 2012 και το έλλειμμα του ισοζυγίου φαίνεται να μειώνεται σημαντικά, στοιχείο το οποίο προκαλεί αισιοδοξία σχετικά με τις προοπτικές ελληνικών εξαγωγών αλκοολούχων, παρά τα εμπόδια που τίθενται στην τουρκική αγορά (βλ. παρακάτω)

Αναφορικά με το ισοζύγιο εμπορίου οίνων, παρατηρείται ότι οι εξαγωγές κρασιών μας προς την Τουρκία παρουσιάζουν αρκετές αυξομειώσεις τα τελευταία έτη. Το 2013 οι εξαγωγές οίνου στην Τουρκία ήταν πολύ περιορισμένες σε αντίθεση με το 2012 όπου το σχετικό ισοζύγιο ήταν πλεονασματικό υπέρ μας κατά 3.416 ευρώ, καταλαμβάνοντας μερίδιο 0,07% των συνολικών εισαγωγών της Τουρκίας σε οίνους.

Οι κατώτερες των προοπτικών τους επιδόσεις των ελληνικών κρασιών στην τουρκική αγορά οφείλεται στο ότι δεν έχουν γίνει συντονισμένες προσπάθειες προβολής τους στην Τουρκία από μέρους ελληνικών οινοπαραγωγικών εταιριών. Αντίθετα πολλές ευρωπαϊκές εξαγωγικές εταιρίες οίνου από Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία και Γερμανία συστηματικά οργανώνουν εκδηλώσεις προβολής των κρασιών τους στην Τουρκία είτε ειδικά στοχευμένες (π.χ σεμινάρια οινογνωσίας, βραδιές οινογευσίας-Nuit Beaujolais, Pinot Bianco etc), είτε στο πλαίσιο τουριστικών και γαστρονομικών εκδηλώσεων.

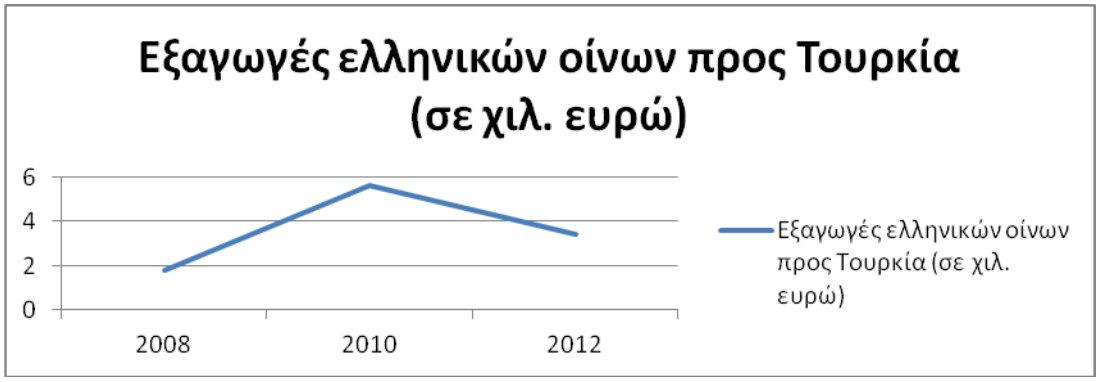

(Πηγή:Turkstat, Επεξεργασία, Γρ.ΟΕΥ Αγκυρας)

Μια ακόμη σημαντική παράμετρος στην εξέταση του διμερούς εμπορίου που παράλειψη θα ήταν να μην αναφερθεί, είναι και η ακόλουθη: σύμφωνα με το τουρκικό Ινστιτούτο Στατιστικής πολύ μεγάλες φαίνεται να είναι οι ποσότητες αλκοολούχων τύπου ρακής που εισάγονται στην Ελλάδα από την Τουρκία, οι οποίες καθιστούν το σχετικό ισοζύγιο σημαντικά ελλειμματικό σε βάρος των ελληνικών εξαγωγών.

Έτος	Εξαγωγές ούζου/ρακής στην Ελλάδα (σε Euro)	Εισαγωγές ούζου/ρακής από Ελλάδα (σε Euro)
2012	374.717	7.442
2013	413.106	78.666

(Πηγή:Turkstat, Επεξεργασία, Γρ.ΟΕΥ Αγκυρας)

Τέλος, αναφορικά με το διμερές εμπόριο μπύρας σημειώνεται πως το 2012 οι εξαγωγές ελληνικής μπύρας προς Τουρκία ανήλθαν σε 3.416 ευρώ, δυναμική που δεν συνεχίστηκε ωστόσο και το επόμενο έτος.

Τα πιο σημαντικά δασμολογικά και ισοδύναμου αποτελέσματος εμπόδια που έχουμε καταγράψει είναι τα ακόλουθα:

1. Εκτός των επιβληθέντων δασμών και του ΦΠΑ προβλέπεται για ορισμένες κατηγορίες αλκοολούχων Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης. Ακόμα και στις περιπτώσεις όπου ο φόρος αυτός είναι μηδενικός (βλ.Πίνακα που ακολουθεί) προβλέπεται ένα minimum φόρου ανάλογα με το ποσοστό αλκοόλης, στοιχείο το οποίο ανεβάζει σημαντικά την τιμή των αλκοολούχων.
2. Υπάρχει διακριτική μεταχείριση ορισμένων κατηγοριών εγχωρίων και ξένων συναφών προϊόντων ως προς τον ειδικό φόρο κατανάλωσης. Για παράδειγμα, το ούζο φορολογείται με τον υψηλότερο ΕΦΚ (118,18 TL/LT), ενώ η yeni raki που αποτελεί συναφές προϊόν με ίδιους βαθμούς αλκοόλης φορολογείται με χαμηλότερο φόρο (94,09 TL/LT), χωρίς να δίδεται από τις τουρκικές αρχές επαρκής εξήγηση γιατί υπάρχει αυτή η διάκριση. Αποτέλεσμα αυτού είναι η να υπάρχει μία σημαντική διαφορά στην τιμή, π.χ μπουκάλι 700 γρ.ούζου φορολογούμενο μόνο με τον ειδικό φόρο κατανάλωσης καταλήγει να κοστίζει 11,59 ευρώ, ενώ το αντίστοιχο μπουκάλι yeni raki κοστίζει 8,87 ευρώ(μη συνυπολογιζομένου του ΦΠΑ).
3. Τα μόνα τελωνεία της Τουρκίας από τα οποία εκτελωνίζονται αλκοολούχα είναι της Μερσίνας και στην Κων/πολη, γεγονός που ανεβάζει το συνολικό κόστος λόγω αυξημένων μεταφορικών.
4. Οι τουρκικές αρχές, σύμφωνα με πληροφορίες Ελλήνων εξαγωγέων προκαλούν σοβαρές καθυστερήσεις στη διαδικασία, επικαλούμενοι χρεία πλειόνων πιστοποιητικών, π.χ. ζητούν πιστοποιητικά ανάλυσης μεταλλικών στοιχείων ή την αναλυτική σύσταση υλικού δώρων που τυχόν συνοδεύουν το προϊόν (π.χ. ποτήρι)
5. Γενικότερα, τα τελευταία χρόνια με διάφορα νομοθετήματα έχουν καταβληθεί προσπάθειες περιορισμού της κατανάλωσης αλκοόλ στην Τουρκία, στοιχείο το οποίο είχε επίπτωση στις εξαγωγές των δικών μας αλκοολούχων

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ

- Οικονομία σε αναπτυξιακή τροχιά
- Εκτίμηση για περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα τροφίμων και ποτών (ως ποσοστά ΑΕΠ, η κατανάλωση τροφίμων και ποτών θα φθάσει στο 8% και 16.4% αντίστοιχα μέχρι 2014) . Αύξηση του όγκου εμπορικών συναλλαγών στα 9.1 δισ. $ μέχρι 2014. Αύξηση κατανάλωσης βιολογικών προϊόντων
- χαμηλός μ.ο. ηλικίας
- Περισσότερες απασχολούμενες γυναίκες και ως εκ τούτου ζήτηση για νέα προϊόντα συσκευασμένα , κατεψυγμένα, έτοιμα φαγητά, βιολογικά, delicatessen

- Σημαντική αύξηση εισοδήματος –υψηλό ποσοστό νεοπλουτισμού
- Επίδειξη –μιμητικό αποτέλεσμα
- Αυξητική τάση εισόδου νέων προϊόντων και κατανάλωσης ποιοτικών προϊόντων (π.χ βιολογικών, μεσογειακής διατροφής)
- ενίσχυση οργανωμένου λιανεμπορίου
- Αύξηση τουριστικού ρεύματος

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ-ΠΟΤΩΝ

- Βάση συμφωνίας τελωνειακής Ένωσης Ε.Ε –Τουρκίας, όλα τα αγροτικά προϊόντα προέλευσης Ε.Ε δασμοφορολογούνται στη Τουρκία. Η δασμοφορολόγηση όμως είναι ιδιαίτερα υψηλή (σχεδόν αποτρεπτική) για ορισμένα τρόφιμα και ποτά.
- Υψηλοί δασμοί για κρασί 50%, ελαιόλαδο 46,5%, ελιές 19,5%, μέλι 38%,μαρμελάδες 58,5%,τυριά έως και 180% (φέτα 180%,κεφαλοτύρι 138% ,κεφαλογραβιέρα 138%), αλεύρι σίτου 102,6%, κρασιά -50%, μπαχαρικά 30%,τσάι 145%
- αλκοολούχα: υψηλός ΦΕΚ(μπύρα ΦΕΚ 63%+0,63 τ.λ/λ, κρασιά 3,53 τ.λ./λίτρο, τσίπουρα- 104,87 τ.λ./λ. λικέρ- 104,87 τ.λ./λ., ούζο 79.07 τ.λ./λ.)
- ΦΠΑ για όλα τα οινοπνευματώδη 18%
- διαδικασίες εισαγωγής
- υψηλές τιμές ραφιού
- κίνδυνος αντιγραφής προϊόντων

ΙΙ. ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ

- Ο κλάδος **παραγωγής** δομικών υλικών είναι ο τρίτος μεγαλύτερος στην Τουρκία
- Η Τουρκία είναι η 5^{η} μεγαλύτερη χώρα σε εξαγωγές δομικών υλικών.
- Οι πιο σημαντικές της επιδόσεις είναι στην **παραγωγή και στις εξαγωγές**: τσιμέντου, έτοιμου σκυροδέματος, αεριζόμενου σκυροδέματος, σωλήνων από χάλυβα, υαλοπινάκων, υαλοπετασμάτων, κεραμικών υλικών επιχρίσματος, κεραμικών ειδών υγιεινής, δομικών επιχρισμάτων, φυσικών λίδων, ακατέργαστου μαρμάρου – τραβερτίνη, πλαστικών κουφωμάτων παραθύρων, πλαστικών προκατασκευασμένων στοιχείων, δομικών υλικών από αλουμίνιο.Οι εξαγωγές της για το 2012 σε δομικά υλικά ανήλθαν σε 21,29 δισ. δολάρια, ενώ στόχος, σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Ένωσης παραγωγών δομικών υλικών, στόχος είναι οι εξαγωγές να αγγίξουν τα 40 δις δολάρια για το 2015.
- **Προοπτικές εισαγωγών σε**:
  - υαλοβάμβακα
  - δομικά υλικά από αλουμίνιο
  - ανελκυστήρες
  - κεραμικά καλύμματα
  - προϊόντα ασφάλτου, γύψου, τσιμέντου, σκυροδέματος
  - ορυκτοβάμβακας
  - προκατασκευασμένα στοιχεία
  - ταπετσαρίες τοίχου
  - σώματα καλοριφέρ
  - είδη υγιεινής από αλουμίνιο

- σιδερένιες και χαλύβδινες συσκευές
- κεραμικά είδη υγιεινής
- τσιμέντο
- γύψος
- τούβλα, πλακάκια, κεραμίδια
- μηχανήματα θ/ψ
- ηλεκτρολογικό υλικό
- σιδηρές και χαλύβδινες σωληνώσεις και σύνδεσμοι
- επιχρίσματα
- βρύσες και βάνες
- σιδηρά και χαλύβδινα βίδες και παξιμάδια
- κλειδαριές και σχετ. εξοπλισμός
- σιδηρά και χαλύβδινα βέργες, προφίλ, σύρματα, καρφιά, μπουλόνια κ.ά
- δομικά υλικά από ξύλο
- δομικά υλικά από πλαστικό
- μονωμένα καλώδια
- συσκευές φωτισμού
- επεξεργασμένοι λίθοι (μάρμαρο, γρανίτης)
- σιδηρά και χαλύβδινα συναρμολογούμενα είδη
- υαλοπετάσματα, μονωτικοί ύαλοι, υαλότουβλα

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ

- Παρά το ότι η εγχώρια βιομηχανία παρουσιάζει αξιόλογη ανάπτυξη, παρατηρείται ισχυρή εξάρτηση από τις εισαγωγές. Το 2013 οι τουρκικές εξαγωγές φαρμακευτικών ήταν **754 εκ.** δολ, ενώ οι εισαγωγές **4,1 δισ.δολ**. Κατά το δεκάμηνο του 2014 οι τουρκικές εξαγωγές φαρμακευτικών ήταν **723,7 εκ.δολ** (σχεδόν διπλασιασμένες σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι)**,** ενώ οι εισαγωγές **3,98 δισ.δολ**
- Η μέση **κατά κεφαλήν φαρμακευτική δαπάνη** παρά το ότι έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια θεωρείται χαμηλή (1,8% επί των συνολικών δαπανών των νοικοκυριών), γεγονός που δείχνει ότι υπάρχει περιθώριο περαιτέρω αύξησης (Κατά κεφαλήν δαπάνη για την περίοδο 2004-9 σε δολ.: 87-102-106-142-157-144). Η κατά κεφαλήν κατανάλωση το 2012 ήταν 121 USD και 132 USD το 2013.
- Οι **δαπάνες υγείας** στην Τουρκία αντιπροσωπεύουν το 6,7% του ΑΕΠ της χώρας, τη στιγμή που ο αντίστοιχος μέσος όρος των χωρών του ΟΟΣΑ είναι 9,5% (2010).
- Από τις συνολικές δαπάνες υγείας ποσοστό 25-30% αντιπροσωπεύουν οι φαρμακευτικές δαπάνες.
- Τα **μη συνταγογραφούμενα** (OTC - Over The Counter) καλύπτουν χαμηλό ποσοστό της αγοράς (περίπου 10%). Η κατά κεφαλήν κατανάλωση είναι χαμηλή, ειδικά σε περιοχές με χαμηλότερο διαθέσιμο εισόδημα, όπως οι ανατολικές περιοχές της χώρας. Η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος και η αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων αναμένεται να συμβάλλουν θετικά στην ανάπτυξη της σχετικής αγοράς.

- Ως προς τα μερίδια αγοράς **πρωτότυπων-γενόσημων**, το 2012 τα πρωτότυπα αντιπροσώπευαν το 52,4% του συνολικού όγκου και ως προς την αξία το 38,4% του συνόλου, ενώ τα γενόσημα το 47,6% του συνολικού όγκου και το 61,6% της συνολικής αξίας. Η τάση που εμφανίζεται υποδεικνύει ενίσχυση των γενόσημων έναντι των πρωτότυπων.
- Οι εισαγωγές αφορούν κατά κύριο λόγο πρωτότυπα φάρμακα.
- Οι εισαγωγές πρώτων υλών και ημιεπεξεργασμένων προϊόντων αποτελούν το ¼ των συνολικών εισαγωγών
- Οι **ελληνικές εξαγωγές φαρμάκων** προς την Τουρκία το 2013 ανήλθαν σε 6,94 εκ.ευρώ ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 17% σε σχέση με το 2012, μη καταφέρνοντας ωστόσο να αγγίξουν τα επίπεδα του 2012 (οι ελληνικές εξαγωγές φαρμακευτικών κατά το 2012 σε απόλυτους αριθμούς: 9,47 εκ.ευρώ).

  Οι ελληνικές εξαγωγές προς Τουρκία την ίδια χρονιά αντιπροσώπευαν το 1,9% του συνόλου των τουρκικών εισαγωγών σε φαρμακευτικά.

  Οι κυριότερες κατηγορίες φαρμάκων που εξήχθησαν από τη χώρα μας το 2013 ήταν:

  - Συσκευασμένα φάρμακα σε μορφή δόσεων: € 6.825.237
  - Χειρουργικός εξοπλισμός: 79.401€
  - Γάζες: 3.544€

- <u>Καθεστώς εισαγωγών</u>

  Τα εισαγόμενα από τις χώρες ΕΕ φάρμακα δεν επιβαρύνονται δασμολογικά.

  Τα εισαγόμενα φαρμακευτικά προϊόντα πρέπει να συνοδεύονται από πιστοποιητικό συμμόρφωσης (conformity certificate) του Υπουργείου Υγείας της Τουρκίας.

  Επίσης, απο το 2010, για τα εισαγόμενα από την ΕΕ φαρμακευτικά προϊόντα η Τουρκία δεν δέχεται τα πιστοποιητικά Ορθής Παραγωγικής Πρακτικής (GMP) τα οποία εκδίδονται από φορείς χωρών της ΕΕ, όπως γινόταν έως τότε. Έκτοτε, για τα εξαγόμενα από χώρες της ΕΕ φαρμακευτικά προϊόντα γίνονται δεκτά από τις τ/ αρχές μόνον πιστοποιητικά τα οποία έχουν εκδοθεί από επίσημους Τούρκους ελεγκτές. Εάν ένα φαρμακευτικό προϊόν δεν διαθέτει τέτοιο πιστοποιητικό δεν μπορεί να πάρει άδεια κυκλοφορίας. Εξαιτίας της πρακτικής αυτής, παρατηρούνται καθυστερήσεις στη διαδικασία εισαγωγής.

ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ

- Ρυθμοί ανάπτυξης αγοράς 10% περίπου ετησίως και το μέγεθός της υπολογίζεται σε $2,8 δις (2012)
- 200 δις δολάρια επενδεδυμένο κεφάλαιο
- Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρήθηκε είσοδος ξένων επενδυτών και πολυεθνικών εταιρειών στην τοπική αγορά
- Ανάπτυξη εγχώριας βιομηχανίας αλλά με έντονη εξάρτηση από εισαγόμενες πρώτες ύλες
- Υψηλός ανταγωνισμός αγοράς - οι μεγαλύτερες πολυεθνικές δραστηριοποιούνται και στην τ/ αγορά καλύπτοντας μεγάλο μερίδιο αγοράς

- Παράγοντες ανάπτυξης: ο αυξανόμενος αριθμός των εργαζόμενων γυναικών, η ανάπτυξη αστικών κέντρων, ο νεαρός πληθυσμός, η αλλαγή στα καταναλωτικά πρότυπα/αναζήτηση ποιοτικών-φυσικών προϊόντων, η διάδοση κι επέκταση κέντρων wellness & spa
- Το 1/3 της αγοράς αφορά προϊόντα περιποίησης μαλλιών (61% σαμπουάν, styling). Επίσης, δυναμική παρουσιάζουν προϊόντα ανδρικής περιποίησης, αποτριχωτικά, μακιγιάζ ματιών, κραγιόν, οδοντόπαστες, αποσμητικά, προϊοντα υγιεινής-περιποίησης μωρών
- Ενδιαφέρον για τα φυσικά προϊόντα
- Άνοδος αντιηλιακά (ενημέρωση, τουρισμός)
- Ευαισθησία σχέση τιμής/αξίας

Λιανική πώληση

- Αλυσίδες λιανικής καλλυντικών: Sevil Kozmetiks, Tekin Acar, Altug Parfumeri, επίσης Sephora, MAC, Body Shop, Clinique, Lush, Yves Rocher, L' occitane
- Μεγάλο ποσοστό πωλήσεων πραγματοποιείται στα super market
- Στα φαρμακεία η πώληση δεν είναι διαδεδομένη
- Τα κυριότερα εισαγόμενα προϊόντα είναι: σαμπουάν, κρέμες-λάδια για την περιποίηση του δέρματος, οδοντόπαστες, κολώνιες, βαφές μαλλιών, μακιγιάζ ματιών, αποσμητικά σώματος

ΠΛΑΣΤΙΚΑ

Αγορά πλαστικών

- ταχέως αναπτυσσόμενη
- μέσος όρος ανάπτυξης 2002-7: 15%, 2008: -4%, 2009-10: 20% 2011-14: 23%
- 7.000 εταιρείες το 2012- 98% ΜΜΕ – περίπου 140 ξένων κεφαλαίων, οι μισές από ΕΕ (Γερμανία, Ολλανδία, ΗΠΑ, Γαλία, Ιταλία)
- 20 εκατομμύρια δολάρια ετήσια κέρδη
- 8 δισ δολάρια προστιθέμενη αξία ΑΕΠ
- 250.000 εργαζόμενοι
- 70 kg per capita κατανάλωση
- 85% εξωτερική εξάρτηση σε πρώτες ύλες
- Συνολικές εξαγωγές 4,8 δις δολάρια-εισαγωγές 12,8 δισ δολάρια το 2011, 9,8 δισ δολάρια 2012
- εξαρτάται από εισαγωγές πετροχημικών για την παραγωγή πλαστικών προϊοντων για την εγχώρια αγορά και τις αγορές του εξωτερικού
- η κατανάλωση κατευθύνεται κυρίως προς: υλικά συσκευασίας, κατασκευαστικό τομέα, ηλεκτρικές συσκευές, γεωργία, ένδυση υπόδηση, αυτοκινητοβιομηχανία κ.ά.

Πλαστικές πρώτες ύλες

- Η εγχώρια παραγωγή καλύπτει μόλις το 15% της ζήτησης με μικρή προοπτική αύξησης στο άμεσο μέλλον
- Η PETKIM (κρατική έως το2008, οπότε πωλήθηκε το 51% - 2,04 δισ.USD στη SOCAR Αζερμπαϊτζάν) καλύπτει 85% εγχώριας παραγωγής

ΥΛΙΚΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ

- αύξηση κατανάλωσης με την εξάπλωση οργανωμένου λιανεμπορίου, αλλαγή καταναλωτικών προτύπων
- 5.000 εταιρίες δραστηριοποιούνται στην παρασκευή διαφόρων υλικών συσκευασίας
- 90.000 εργαζόμενοι
- η μέση ετήσια κατανάλωση είναι περίπου 3,5 εκατ. τόνοι
- κατανάλωση: χαρτί – χαρτόνι - κυματοειδές χαρτόνι (40%), μεταλλικά υλικά (22%), πλαστικό:29%, γυαλί:13%, ξύλο:9%, μέταλλο: 9%
- Το 2000 το 20% των προϊόντων του οργανωμένου λιανικού εμπορίου ήταν συσκευασμένα και σήμερα το 40%
- Νέες τάσεις – πρωτότυπες συσκευασίες
  (Πηγή:http://www.gpcaplastics.com)

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ:

Εξετάζονται οι κυριότερες κατηγορίες υπηρεσιών, στις οποίες ενδεχόμενες συνέργειες μεταξύ ελληνικών και τουρκικών εταιριών εμφανίζουν προοπτικές

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ – REAL ESTATE

Ο τουρκικός κατασκευαστικός τομέας:

- Δυναμικός- **2ος παγκοσμίως**
  Στον κατάλογο των 225 μεγαλύτερων, με διεθνή δραστηριότητα, κατασκευαστικών εταιρειών, τον οποίο εκδίδει κάθε χρόνο το περιοδικό Engineering News Record (ENR), για το 2013 περιλαμβάνονται 38 τ/ κατασκευαστικές, (για το 2013 περιλαμβάνονταν 33 τ/ κατασκευαστικές, έναντι 31 το 20111 και 23 το 2010), κατατάσσοντας την Τουρκία ως τη δεύτερη χώρα με τις περισσότερες εταιρείες στον κατάλογο μετά την Κίνα.
- Αντιπροσωπεύει το **7,1 % του ΑΕΠ** της Τουρκίας (Ιουν.2014)
- Απασχολεί 1, 9 εκατομμύρια εργαζόμενους και αντιπροσωπεύει το 7,3% απασχόλησης (Μ.Ο 2013)
- γρήγορη ανάπτυξη δεκαετία του ΄80 - συρρίκωνση την περίδο 1993-2001 - 2002 ανάκαμψη με εξαίρεση περίοδο 2008-9
- Την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2014 πωλήθηκαν περί τα 1 εκατ. κατοικίες (**3.090 κάθε μέρα)**. Το 2013 πωλήθηκαν 9.981 κατοικίες, ενώ το 2012 είχαν πωληθεί περίπου **701.621** κατοικίες (708.275 το 2011 και 607.098 το 2010).
- **Αιτίες ανάπτυξης**: οικονομική σταθερότητα, χαμηλά επιτόκια δανεισμού και σχετική ευκολία χορήγησης δανείων, αύξηση πληθυσμού - μεγάλη τάση αστικοποίησης- νέος πληθυσμός που επιθυμεί να αποκτήσει κατοικία, αύξηση εισοδήματος, προτίμηση για απόκτηση κατοικίας αντί ενοικίασης, επιθετική πολιτική ΤΟΚΙ (κρατικού κατασκευαστικού οργανισμού)
- Τη διετία 2010-2012 σημειώθηκε μείωση κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες (από 51% το 2010 σε 41% το 2012) των ετησίων εσόδων από πωλήσεις ακινήτων στις τρείς μεγαλύτερες πόλεις της Τουρκίας (Κωνσταντινούπολη, Άγκυρα και Σμύρνη). Αντίθετα αυξημένα έσοδα καταγράφονται στην Περιφέρεια, γεγονός που αναδεικνύει τη μετατόπιση της ζήτησης

ακινήτων από μεγάλες σε αναπτυσσόμενες επαρχιακές και ειδικότερα πόλεις της Ανατολίας.

- Η στεγαστική πίστη αυξήθηκε από περίπου 1 δις δολ. το 2004 σε 86 δις δολ. το 2012. Παράλληλα, μέσα στα τέσσερα τελευταία χρόνια αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό των νόμιμων κατασκευών κατοικιών, από το 50% το 2004 σε 75% το 2012.
- **Αλλοδαπές εταιρείες αναλαμβάνουν έργα μέσω κοινοπραξιών με αντίστοιχες τουρκικές.** **(**200 δισ.δολ εκ των 700 δισ. που ανακοινώθηκαν τον περασμένο Ιούνιο από τον Αναπλ.Πρωθυπουργό κ.Babacan θα γίνουν με συμπράξεις ιδιωτικού δημοσίου τομέα PPP)
- **Πραγματοποιούνται πολλά έργα υποδομών** (αυτοκινητόδρομοι, σιδηροδρομικό δίκτυο, λιμάνια, σήραγγες, μετρό, ενέργεια). Η χρηματοδότησή τους σε μεγάλο βαθμό προέρχεται και από το εξωτερικό. Επίσης, πραγματοποιούνται εκτεταμένα έργα κατασκευής κατοικιών, εμπορικών κέντρων, έργων που σχετίζονται με τον τουριστικό τομέα, έργων αναπαλαίωσης και ανοικοδόμησης στο ιστορικό κέντρο πόλεων
- Μεγάλα έργα που δρομολογούνται είναι τα εξής: α) **Τρίτο Αεροδρόμιο Κων/πολης:** Ολοκληρώθηκε το Μάιο 2013 ο διαγωνισμός για το έργο κατασκευής-λειτουργίας-μεταβίβασης του τρίτου αεροδρομίου της Κωνσταντινούπολης με την ανάδειξη Κοινοπραξίας πέντε τουρκικών εταιρειών (Cengiz-Kolin-Limak-Mapa-Kalyon) της οποίας η προσφορά μίσθωσης ανέρχεται στο ποσό των 22,1 δις ευρώ για 25 έτη, αρχής γενομένης από το 2017, που αναμένεται να ολοκληρωθεί η κατασκευή του αεροδρομίου.

  Το εν λόγω αεροδρόμιο, που προβλέπεται να κατασκευαστεί σε τέσσερα στάδια εντός 42 μηνών με τη διαδικασία της Σύμπραξης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) αναμένεται, αρχικά, να εξυπηρετεί ετησίως 90 εκ επιβάτες, που σταδιακά θα αυξηθούν σε 150 εκ. επιβάτες, κατατάσσοντάς το μεταξύ των μεγαλυτέρων αεροδρομίων παγκοσμίως, από πλευράς δυναμικότητας. Παράλληλα, προβλέπεται να δημιουργηθούν 100.000 νέες θέσεις εργασίας. Σημειώνεται ότι το 80% περίπου της περιοχής που θα κατασκευαστεί το νέο αεροδρόμιο, στην ευρωπαϊκή πλευρά της Κωνσταντινούπολης, ανάμεσα στις περιοχές της Μαύρης Θάλασσας Yeniköy και Akpınar, είναι δασική γη και προβλέπεται ότι από το συνολικό αριθμό των δέντρων της περιοχής το 85% περίπου αυτών θα κοπούν και θα μετακινηθούν σε άλλες περιοχές, σύμφωνα με τη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

  β) **Τρίτη Γέφυρα Βοσπόρου**: Η κοινοπραξία μεταξύ της τουρκικής κατασκευαστικής εταιρείας İçtaş İnşaat Sanayi Ticaret και του ιταλικού κατασκευαστικού ομίλου Astaldi επικράτησε στη διεκδίκηση του έργου κατασκευής αυτοκινητοδρόμου στα βόρεια του Μαρμαρά, το οποίο θα περιλαμβάνει και την κατασκευή της τρίτης γέφυρας πάνω από τα στενά του Βοσπόρου. Η τρίτη γέφυρα (1,275 μέτρων με τέσσερις λωρίδες ανά κατεύθυνση), πρόκειται να συνδέσει την περιοχή της Sariyer της Ευρωπαϊκής πλευράς με την περιοχή της Beykoz στην ασιατική πλευρά ενώ το κόστος κατασκευής της προβλέπεται να φτάσει τα 4,5 δισ λίρες.
- Σύμφωνα με δηλώσεις του Τούρκου Πρωθυπουργού στο Πρακτορείο Anadolu τον περασμένο Οκτώβριο, η Τουρκία σκοπεύει να ξεκινήσει την κατασκευή του τρίτου πυρηνικού της σταθμού ως το 2018-19 με δικούς της πόρους. Υπενθυμίζεται ότι η κατασκευη του πρώτου, δυναμικότητας 4,800 megawatt αναμένεται να ξεκινήσει ως το 2015 στη Μερσίνα, ενώ ο δεύτερος, δυναμικότητας 4,500 MW στην περιοχή της Σινώπης αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί ως το 2023
- Το 2013 επίσης πραγματοποιήθηκε αποκατάσταση σηδηροδρομικών δικτύων έκτασης 1.098 χμ και δημιουργία νέων γραμμών έκτασης 144 χμ

- Δυνατότητες παρουσιάζονται στον τομέα υπηρεσιών και έργων που προσανατολίζονται προς τη μείωση του κόστους ενέργειας, την ανάγκη μεγαλύτερης ενεργειακής επάρκειας, την ανάγκη μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η Ελλάδα και η Τουρκία είναι μεν χώρες ανταγωνιστικές στον τομέα του τουρισμού, με μεγάλη διαφορά επιδόσεων ωστόσο. Συγκεκριμένα η Ελλάδα κατατάσσεται στην 16^{η} θέση και η Τουρκία στην 6^{η} στον διεθνή πίνακα αφίξεων της Παγκόσμιας Οργάνωσης Τουρισμού. Είναι γεγονός ότι η πολυμορφία και το φυσικό κάλλος των περισσότερων περιοχών της Ελλάδας και Τουρκίας προσφέρουν στους ξένους επισκέπτες εξαιρετικές ευκαιρίες για παραδοσιακό ή εναλλακτικό τουρισμό. Αυτό όμως που διαφοροποιεί τις δύο χώρες στην προσέγγιση τουριστών από άλλες χώρες είναι αφ'ενός οι οργανωμένες διαφημιστικές διεθνείς εκστρατείες της Τουρκίας, οι οποίες την προβάλλουν σταθερά ως ιστορικό προορισμό με σύγχρονες παροχές υπηρεσιών και αφετέρου το χαμηλό κόστος ολοκληρωμένων πακέτων τουρισμού (all inclusive μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες με υψηλής ποιότητας υπηρεσίες σε χαμηλό κόστος και διοργάνωση δραστηριοτήτων σε περιοχές με φυσική ομορφιά). Λαμβάνοντας όμως υπόψιν ότι η Τουρκία δέχεται χιλιάδες επισκεπτών τόσο από την Ευρώπη, όσο και από τις γειτονικές χώρες ΚΑΚ και τη Μέση Ανατολή και προκειμένου να απαλειφθούν οι αρνητικές συνέπειες του ανταγωνισμού αυτού και να μετριαστεί το συγκριτικό πλεονέκτημα της Τουρκίας ως προς το κόστος, προτείνουμε όπως, αφ'ενός επιδιωχθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερη προβολή της Ελλάδας ως τουριστικού πρποορισμού υψηλής ποιότητας παροχής υπηρεσιών, τόσο στην Τουρκία όσο και σε χώρες-στόχους άντλησης τουριστών και αφ'ετέρου, να δημιουργηθούν συνέργειες μεταξύ των κρατικών και ιδιωτικών φορέων Ελλάδας και Τουρκίας που ασχολούνται στον τομέα του τουρισμού.

Ταξιδιωτική κίνηση με την Τουρκία (Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος)							
	2011	**2012**	**2013**	**2012-13 Μεταβολή (%)**	**Α΄ Εξάμηνο 2013**	**Α΄ Εξάμηνο 2014***	**Μεταβολή Α΄ Εξαμήνων 2013-14**
Αφίξεις από Τουρκία προς Ελλάδα	552.090	602.306	831.113	38,00%	346.000	345.826	-0,05%
Αναχωρήσεις από Ελλάδα προς Τουρκία	500.500	533.485	524.124	- 1,75%	260.672	352.895	35,38%

Με βάση τα ανωτέρω οι προτάσεις μας θα μπορούσαν να συνοψισθούν στις εξής:

1. Διερεύνηση από μέρους των ελληνικών τουριστικών πρακτορείων δυνατοτήτων συνεργασίας με τουρκικά πρακτορεία σε πόλεις εκτός Κων/πολης και Σμύρνης
2. Διοργάνωση είτε από μέρους της Ελλάδας είτε από κοινού εκδηλώσεων τουριστικής προβολής σε συνδυασμό με γαστρονομία σε τουρκικές πόλεις με

γνωστά και χαρακτηριστικά τοπικά προϊόντα, όπως πχ. Άδανα, Τραπεζούντα, Σαμψούντα, Άγκυρα, Gaziantep κλπ

3. Συμφωνίες ελληνικών και τουρκικών πρακτορείων για κοινά πακέτα ιαματικού, εναλλακτικού (αθλητικού, αγροτουρισμού) και θρησκευτικού τουρισμού. Όπως στην Τουρκία, ομοίως και στην Ελλάδα, το κόστος ιατρικοού τουρισμού είναι αρκετά χαμηλό, συγκρινόμενο με αυτό των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης και των ΗΠΑ (χαμηλό κόστος επεμβάσεων, αιμοκαθάρσεων κλπ), αλλά και στον τουρισμό τρίτης ηλικίας, καθώς υπάρχουν θερμά και ιαματικά λουτρά σε προσβάσιμες περιοχές της χώρας μας και με σύγχρονες και προσιτές ξενοδοχειακές μονάδες.
4. Επέκταση του προγράμματος διευκόλυνσης 15ημερης-ή και μεγαλύτερου διαστήματος- θεώρησης visa, δεδομένου ότι η Τουρκία τουριστών, λόγω της ανόδου του βιοτικού επιπέδου, του χαμηλού μέσου όρου ηλικίας, της διάδοσης του διαδικτύου και της δημιουργίας ωρίμου θεσμικού πλαισίου μεταξύ των δύο χωρών αποτελεί σημαντικότατη αγορά άντλησης τουριστών.
5. Προς αξιοποίηση είναι επίσης και το στοιχείο της τάσης του συνεδριακού αλλά και εταιρικού τουρισμού στην Τουρκία, καθώς θα μπορούσαν να προσφέρονται ελκυστικά πακέτα σε εργαζομένους εταιριών και σύνεδρους, προκειμένου να επισκεφτούν τη χώρα μας και να διεξάγουν τις εκδηλώσεις τους σε αυτήν.
6. Επιπλέον, στοχεύοντας στο 10% των πιο εύπορων Τούρκων, τα μεγάλα ξενοδοχεία στην Ελλάδα θα μπορούσαν να επιδιώξουν μεγαλύτερη προβολή τους στην Τουρκία και να προσφέρουν πακέτα γνωριμίας, ώστε να συμπεριληφθούν στους συνήθεις προορισμούς των πιο εύπορων Τούρκων.
7. Διοργάνωση πολυθεματικών εβδομάδων εκδηλώσεων ελληνικού πολιτισμού σε πολυτελή ξενοδοχεία της Τουρκίας που θα περιλαμβάνουν εκθέσεις ζωγραφικής, φωτογραφίας και μουσικών εκδηλλώσεων, σε συνδυασμό με επίδειξη ελληνικής κουζίνας.
8. Πρόσκληση προέδρων μεγάλων επιχειρήσεων, δημοσιογράφων, τουριστικών φορέων και μεγάλων tour operators και ξενοδόχων σε οργανωμένες κρουαζιέρες στο Αιγαίο, όπου θα δίνεται ευκαιρία γαστρονομικής και πολιτιστικής προβολής της χώρας μας.
9. Διευκόλυνση επαφών μεταξύ ελληνικών και τουρκικών Περιφερειών, αμοιβαία προβολή σε τοπικά μέσα ενημέρωσης, δημιουργία Workshops, αδελφοποιήσεις, σύναψη σχετικών συμφωνιών.
10. Δημιουργία περισσότερων αεροπορικών slots μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας και σε προορισμούς ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος για Τουρκους τουρίστες (π.χ νησιά ανατ.Αιγαίου, Χαλκιδική, Κρήτη)
11. Δημιουργία μέσω Γραφείων Τύπου, ΟΕΥ, ΕΟΤ επαφών με μέσα ενημέρωσης στην Τουρκία με σκοπό την αρθρογραφία, την προβολή, τα διαφημιστικά spots και εκτεταμένα αφιερώματα σε τουριστικούς προορισμούς στη χώρα μας.
12. Πρόσκληση σε αρθρογράφους τουριστικών περιοδικών, τουριστικούς πράκτορες και ξενοδόχους για διαμονή και ξενάγηση σε τουριστικούς προορισμούς στην Ελλάδα

13. Κοινές τηλεοπτικές παραγωγές με προβολή ιστορικών προσώπων και διαδρομών τους και στις δύο χώρες (π.χ Απόστολος Παύλος, Μ.Αλέξανδρος)
14. Χειμερινές προσφορές εκ μέρους ελληνικών τουριστικών πρακτορείων ειδικά για Τούρκους τουρίστες
15. Οργάνωση κοινών πολιτιστικών/αθλητικών εκδηλώσεων (π.χ Ποσειδόνια, Aegean Festival κλπ)
16. Προσέγγιση μεγάλων τουρκικών επιχειρήσεων-προσφορά τουριστικών πακέτων για εργαζομένους –διευκόλυνση στη χορήγηση visa (Ολλανδικό μοντέλο)
17. Σύναψη συμφωνιών μεταξύ ιδιωτικών φορέων για κοινά πακέτα σε τουρίστες μακρινών προορισμών (πχ. από Αμερική και από αναδυόμενες χώρες της Ασίας), τα οποία θα μπορούσαν να συνδυάσουν δύο μεσογειακές χώρες σε ενιαίο πακέτο διακοπών, με αλληλοσυμπληρούμενα χαρακτηριστικά.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ-ΑΠΕ

- Η ζήτηση ενέργειας της Τουρκίας διπλασιάστηκε μεταξύ 2000-2010 και αναμένεται να τετραπλασιαστεί μεταξύ 2000-2025 . Αυτή η ταχεία αύξηση της ζήτησης οφείλεται στο υψηλό ποσοστό οικονομικής ανάπτυξης της Τουρκίας. Το 1995 μόλις το 20% των αναγκών ενέργειας της Τουρκίας καλυπτόταν από φυσικό αέριο, ποστοστό που έχει φτάσει σήμερα στο 44 %. Βασικός καταναλωτής ηλεκτρικής ενέργειας στην Τουρκία είναι η βιομηχανία (μεταλλουργία , χημική βιομηχανία. Μηχανουργία).
- Έχει ξεκινήσει ένα πρόγραμμα ιδιωτικοποίησης πέντε υδροηλεκτρικών σταθμών στην Τουρκία (Vicera, Esenda, Dere, Ivriz, Kayakoy).
- Στις 10 Δεκεμβρίου 2014 ο Υπουργός Ενέργειας της Τουρκίας κ. Τανέρ Γιλντίζ ανακοίνωσε ότι το Υπουργείο του έχει προετοιμάσει νομοσχέδιο για την ιδιωτικοποίηση των Τουρκικών Πετρελαίων.
- Η εγχώρια πρωτογενής παραγωγή ενέργειας στην Τουρκία αντιστοιχεί σε λιγότερο από το 1/3 της κατανάλωσης. Η μειωμένη αυτή αναλογία συνάδει με τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης που έχει επιτύχει η τ/οικονομία, οι οποίοι αναμένεται να διατηρηθούν, γεγονός που συνεπάγεται και αύξηση των ενεργειακών αναγκών της χώρας.
- Η συνολική εγκατεστημένη ισχύς άγγιζε τα 53 GW στις αρχές του 2012 ετησίως (35 % υδροηλεκτρική ενέργεια , 23 % άνθρακα, 3 % αιολική ενέργεια, 0,1 % φωτοβολταϊκά) και παρουσιάζει ρυθμό αύξησης 5% ετησίως.
- Την προηγούμενη δεκαετία παρατηρήθηκε αύξηση της κατανάλωσης άνθρακα, φυσικού αερίου και σημαντική μείωση της κατανάλωση πετρελαίου. Επίσης, διευρύνεται συνεχώς η χρήση υδροηλεκτρικής ενέργειας, με νέες μονάδες παραγωγής υδροηλεκτρικής ενέργειας να προστίθενται συνεχώς στις ήδη υπάρχουσες. Η Τουρκία κατέχει μεγάλα λιγνιτικά αποθέματα της χώρας τα οποία παραμένουν σε μεγάλο βαθμό αναξιοποίητα. (Δυναμικότητα μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από λιγνίτη 10.000MW, δυναμικότητα υδροηλεκτρικών εγκαταστάσεων 16.000 MW, δυναμικότητα αιολικών πάρκων 1.200 MW)

- Με την ιδιωτικοποίηση της Toroslar Elektrik, ολοκληρώθηκε στα τέλη Σεπτεμβρίου 2013 το πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων 18 δημόσιων επιχειρήσεων στον τομέα της διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, αποφέροντας συνολικά έσοδα 12,7 δισ. δολάρια.
- Οι σημαντικότερες ιδιωτικοποίησεις από τις 18 συνολικά που πραγματοποιήθηκαν, αφορούσαν τις δύο μεγαλύτερες εταιρείες διανομής ηλεκτρικής ενέργειας στην Τουρκία, την Toroslar Elektrik και την AYEDAŞ, οι οποίες αποκτήθηκαν έναντι 3 δις δολ. από την εταιρεία Enerjisa. Έτσι, η εταιρεία Enerjisa, η οποία ανήκει στον τ/όμιλο Sabancı και τον γερμανικό κολοσσό ενέργειας E.ON. γίνεται πλέον μία απο τις σημαντικότερες εταιρείες της χώρας στον τομέα αυτό.
- Από τις ΑΠΕ (πλην υδροηλεκτρικών) κυρίως ενισχύθηκε η παραγωγή αιολικής ενέργειας. Η εγκατεστημένη ισχύς από φωτοβολταϊκά συστήματα είναι εξαιρετικά περιορισμένη.
- <u>Νομοθεσία περί ΑΠΕ στην Τουρκία</u>

  Οι συμβασιοποιημένες τιμές αγοράς (feed-in tariff) για φωτοβολταϊκά στην Τουρκία, σύμφωνα με τα τελευταία δεδομένα, είναι 13,3 cents δολ.ανά kWh. Η τουρκική κυβέρνηση προσφέρει και πρόσθετα κίνητα αν στην κατασκευή των φωτοβολταϊκών κινητήρων περιλαμβάνεται και εγχώριο εξάρτημα (domestic component), στοιχείο που μπορεί να ανεβάσει την FID ως και 6,7 δολάρια επιπλέον ανα kWh (πενταετής διάρκεια ευνοϊκής ρύθμισης).

  Η εγγύηση τιμής προβλέπεται για 10 χρόνια και μπορούν να επωφεληθούν εταιρείες με έναρξη λειτουργίας από 18/5/2005 (θέση σε ισχύ προηγούμενου Νόμου) έως 31/12/2015 εφόσον είναι κάτοχοι πιστοποιητικών ΑΠΕ (Renewable Energy Resources Certificate). Μετά το 2015 οι εν λόγω τιμές θα αναπροσαρμοστούν από το Συμβούλιο Υπουργών.

  Οι επενδυτές που χρησιμοποιούν μηχανολογικό και ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό που έχει κατασκευαστεί στην Τουρκία θα επωφελούνται επιπλέον ενισχύσεων

  Η συνολική εγκατεστημένη ισχύς για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ηλιακή που συνδέεται με το δίκτυο μεταφοράς δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 600 MW έως τις 31.12.2013.

  Ο ιστότοπος της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας της Τουρκίας είναι: http://www.emra.org.tr/και υπάρχει και στην αγγλική. (τηλ. 0090 312 2014001, φαξ. 0090 312 2014050)

  Πληροφορίες σχετικά με την αγορά ενέργειας στην Τουρκία, μπορεί να βρει κανείς στον ιστότοπο http://turkey-electricity.com/page3.html.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι κυριότερες πόλεις της Τουρκίας (πλην Άγκυρας και Κων/πολης) και το αντίστοιχο επιχειρηματικό ενδιαφέρον που παρουσιάζουν για δυνητικούς εξαγωγείς και επενδυτές

ΠΟΛΕΙΣ	ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Σμύρνη	Τουρισμός, αυτοκινητοβιομηχανία, βιομηχανία χημικών, ΑΠΕ, ICT, Αγροτική παραγωγή (βαμβάκι, φρούτα, ελιές, ελαιόλαδο), Καπνά, Τρόφιμα-Ποτά, Σιδηρομεταλλεύματα, Υφασματοβιομηχανίες	Η Σμύρνη συνιστά: 1.Το δεύτερο μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο της χώρας 2.Κέντρο παραγωγής του 9,3% της συνολικής τουρκικής βιομηχανικής παραγωγής 3.Κέντρο δραστηριοποίησης 1600 περίπου διεθνών βιομηχανιών και επιχειρήσεων 4. Έδρα 4000 εξαγωγικών εταιριών 5. χώρο δύο Ελεύθερων Ζωνών και 7 ενεργών Βιομηχανικών Ζωνών, 4 εμπορικών λιμένων και μιας Βιομηχανικής Τεχνολογικής Ζώνης
Προύσα	Αυτοκινητοβιομηχανία, υφάσματα, τρόφιμα (γάλα, αναψυκτικά), συσκευασίες, χειμερινός τουρισμός, θερμά λουτρά	1.Μεγάλες βιομηχανίες όπως FIAT, Renault Cocacola, Bosch, Pepsi, Sütaş κλπ είναι χρόνια εγκατεστημένες στην Προύσα 2. Έδρα του Bursa International Textiles&Trade Center
Άδανα	Αγροτικά προϊόντα (βαμβάκι, σταφύλι, καλαμπόκι, αλεύρι, σόγια), επεξεργασία δερμάτων και υφασμάτων, βιομηχανίες παραγωγής φυτικών ελαίων και μαργαρίνης, συνεδριακός τουρισμός,	1.Μεγάλα Συνεδριακά Κέντρα (TÜYAP Exhibition and Congress Centre, Alper Akınoğlu Congress Center) 2. Στα Αδανα είναι εγκατεστημένη η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή εταιρία επεξεργασίας πολυεστέρα Advansa Sasa S.A
Γκαζίαντεπ	Ελαιόλαδο, Αγροτικά προϊόντα (φυστίκια,), Επεξεργασμένα χαλιά, Τουρισμός, τοπικά παραδοσιακά προϊόντα (χάλκινα διακοσμητικά και σανδάλια)	Στο Γκαζίαντεπ βρίσκεται η μεγαλύτερη οργανωμένη βιομηχανική περιοχή στην Τουρκία
Ικόνιο	Εξαρτήματα αυτοκινήτων, αγροτικά μηχανήματα, πλαστικά, αγροτικά προϊόντα, έπιπλα, αλευρόμυλοι	
Αττάλεια	Τουρισμός (θερινός, χειμερινός, μουσειακός, αθλητικός κλπ) Αγροτικά προϊόντα (βαμβάκι, ελιές, ελαιόλαδο, μπανάνες,φρέσκα λαχανικά) κατασκευή πολυτελών yacht, ναυπήγηση,	1.Το 2012 η Αττάλεια συγκαταλέχθηκε στους 5 σημαντικότερους προορισμούς παγκοσμίως (βάσει επισκεψιμότητας) από την UNWTO (United Nations World Tourism Organization)

	κατασκευή φωτιστικών	2. Από το 2000 υπάρχει στην Αττάλεια ελεύθερη ζώνη κατασκευής yachts
Μερσίνα	Ναυτιλία, μηχανήματα (αποθήκευση, παραγωγή, συναρμολόγηση-αποσυναρμολόγηση), εκθεσιακός τουρισμός	Το 1986 δημιουργήθηκε στη Μερσίνα η πρώτη Ελέθυερη Οικονομική Ζώνη στην Τουρκία
Εσκίσεχίρ	Βιομηχανία φορτηγών, μηχανήματα, κατασκευή σιδηροδρόμων, ηλεκτρονικά, μηχανές αεροσκαφών, αγροτικά μηχανήματα, βιομηχανίες επεξεργασίας ζάχαρης, τσιμέντο, χημικά προϊοντα, τρόφιμα (μπισκότα, σοκολάτες, γλυκά), κεραμοβιομηχανία, επεξεργασία ορυκτών πρώτων υλών για την κατασκευή διακοσμητικών(Meerschaum)	
Σαμψούντα	Ιατρικά προϊόντα, έπιπλα, καπνά, χημική βιομηχανία, ναυτιλία (σύνδεση με Νοβοροσισκ), αγροτικά προϊόντα, εξαρτήματα αυτοκινήτων	
Ερζερούμ	Χειμερινός τουρισμός (σκι στο όρος Palandöken), λιθοκατασκευές (κοσμήματα και διακοσμητικά από πέτρα Oltu)	Τελικό σημείο του αγωγού ΒΤΕ (Baku-Tbilisi-Erzerum)
Καραμάνμαράς	Βιομηχανία υφασμάτων, παγωτό	Τέσσερις από τις μεγαλύτερες υφασματοβιομηχανίες της Τουρκίας (Kipaş, İskur, Arsan Bozkurt) είναι εγκατεστημένες στην πόλη. Εκεί δραστηριοποιούνται επίσης οι American Eagle και Aeropostale
Κιουτάχεια	Ορυχεία λιγνίτη, βιομηχανία κατασκευής τούβλων, επεξεργασίας ζάχαρης, νιτρικού οξέως, επεξεργασία ορυκτών πρώτων υλών για την κατασκευή διακοσμητικών(Meerschaum), αγροτικά προϊόντα (φρούτα, δημητριακά)	
Τραπεζούντα	Αγροτικά προϊόντα (τσάι, φουντούκια, φρούτα), ξυλεία, κτηνοτροφία, αλιεία, παραγωγή γάλακτος, μέλι, αυγά, παρασκευή τσιμέντου, δομικά υλικά, προϊόντα από μέταλλο, ασήμι, χρυσό, χαλκό και γυαλί, παρασκευή ιατρικών προϊόντων	Η Τραπεζούντα καλύπτει το 20% των συνολικών αναγκών της χώρας σε αλιεία (Στον δε Ευξεινο αλιεύεται το 75% των ψαριών της αλιευτικής παραγωγής της Τουρκίας)
Αδριανούπολη	Αγροτικά προϊόντα (πεπόνια, καρπούζια, καλαμπόκι, ζάχαρη, τομάτες, μελιτζάνες, σταφύλια), αλιεία, κτηνοτροφία, κυνήγι τουρισμός	

ΠΗΓΕΣ:

www.turkstat.org.tr

www.invest.gov.tr

http://www.tobb.org.tr

http://www.deik.org.tr/

http://www.inflation.eu/inflation-rates/turkey/historic-inflation/cpi-inflation-turkey-2012.aspx

http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2012-13.pdf

http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/turkey/

http://www.centralbanknews.info

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113456.pdf

http://www.tradingeconomics.com/turkey/balance-of-trade

http://www.ebrd.com/pages/country/turkey.shtml

www.epdk.gov.tr (Energy Market Regulatory Authority)

www.rekabet.gov.tr (Competition Authority)

www.bddk.org.tr (Banking Regulation &Supervision Agency)

www.cmb.gov.tr (Board Authority)

www.oib.gov.tr (Privatization Administration)

www.btk.gov.tr (Information &Communication Technologies Authority)

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

1. Τουρκικές Αρχές

Undersecretariat of Treasury Inonu Bulvari No:36 06510 Emek/ ANKARA	T:+90 312 204 60 00	www.treasury.gov.tr bilgiedinme@hazine.gov.tr
Undersecretariat for Foreign Trade İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA	T: +90 312 204 75 00	www.dtm.gov.tr ead@dtm.gov.tr
Undersecretariat for Customs Hükümet Meydanı 06100 Ulus / ANKARA	T: +90 312 306 80 00 (pbx)	http://www.gumruk.gov.tr bilgiedinme@gumruk.gov.tr
Privatisation Administration Ziya Gökalp Cad. No:80 06600 Kurtuluş /Ankara	T: +90 0312 4304560	www.oib.gov.tr info@oib.gov.tr
Turkish Statistical Institute Yücetepe Mah.Necatibey Cad. No:114 06100 Çankaya/ANKAR	T:+90 312 410 0 410	www.turkstat.gov.tr
National Lottery Ziyabey Caddesi 22. Sokak No : 1 06520 Balgat / ANKARA	T: +090 312 286 93 06 (PBX) F: +090 312 286 97 88	www.millipiyango.gov.tr
General Directorate of Press and Information Ceyhun Atıf Kansu Caddesi No:122 Balgat / ANKARA	T: +90 312 583 60 00	www.byegm.gov.tr webinfo@byegm.gov.tr
Investment Support and Promotion Agency Kavaklidere Mahallesi Akay Caddesi No: 5 Cankaya 06640	T: +90 312 4138900 F: +90 312 413 89 01	www.invest.gov.tr info@invest.gov.tr
Central Bank of the Republic of Turkey İstiklal Cad. 10 Ulus, 06100 Ankara, Türkiye	T: +90 312 310 36 46	www.tcmb.gov.tr
Ρυθμιστικές Αρχές		
Turkish Competition Authority	T: +90 312 291 44 44	www.rekabet.gov.tr

Bilkent Plaza B-3 Blok 06800 Bilkent/Ankara/TURKEY	F: +90 (312) 266 79 20	rek@rekabet.gov.tr
Energy Market Regulatory Authority Ziyabey Caddesi No:19 P.K: 06520 Balgat-ANKARA	T: +90 312 287 25 60 (Pbx) F: +90 312 287 78 00	www.epdk.org.tr
Telecommunications Authority Yeşilırmak Sokak No:16 Demirtepe 06430 ANKARA	T : +90 312 294 72 00 F: +90 312 294 71 45	www.tk.gov.tr
Radio & Television Authority Bilkent Plaza B2 Blok Bilkent-ANKARA	T: + 90 312 297 50 00 F: + 90 312 266 19 85	www.rtuk.org.tr
Authority for Tobacco, Tobacco Products and Alcoholic Drinks Sögütözü Mahallesi Sögütözü Cad. No:31 06520 SÖĞÜTÖZÜ/ANKARA	T: +90 312 218 03 00 F: +90 312 284 23 13	www.tapdk.gov.tr
University Education Authority 06539 Bilkent/ Ankara	T: +90 312 298 70 00 F: +90 312 266 47 59	www.yok.gov.tr

Σύνδεσμοι, Ενώσεις, Κέντρα κ.τ.λ.		
TOBB - Union of Chambers of Commerce, Industry, Maritime Trade & Commodity Exchanges of Turkey Dumlupınar Bulvarı No:252 (Eskişehir Yolu 9. Km.) 06530 /ANKARA	T: +90 312 218 20 00 (PBX) F: +90 312 219 40 90 - 91 - 92 - 93	www.tobb.org.tr info@tobb.org.tr
IGEME - Export Promotion Center Mithatpaşa Cad. No:60 06420 Ankara	T: +90 312 4172223 F: +90 312 4172233	www.igeme.org.tr igeme@igeme.gov.tr
YASED - International Investors Association of Turkey Barbaros Bulvari Morbasan sok. Koza Is Merkezi B Blok Kat 3 34349 Balmumcu Besiktas / Istanbul / Turkey	T: +90 212 272 5094 F: +90 212 274 6664	www.yased.org.tr

TÜSİAD-Turkish Industrialists' and Businessmen's Association	T: +90 212 2491929 F: +90 212 2491350	www.tusiad.org tusiad@tusiad.org
MUSIAD-Independent Industrialists and Businessmen's Association Imrahor Cad. No.28, Sutluce, 34445 Beyoglu, Istanbul / TURKEY	T: +90 212 222 04 06 (PBX) F: +90 212 210 50 82	musiad@musiad.org.tr
TÜGIAD - Young Businessmen Association of Turkey İstiklal Cad. Kat:14 No:142 34430 Odakule Tepebaşı-İstanbul / TURKEY	T: +90 212 251 97 62-63 F: +90 212 245 59 06	www.tugiad.org.tr tugiad@tugiad.org.tr
DEIK-Foreign Economic Relations Board TOBB Plaza Talatpaşa Cad. No:3 Kat:5 34394 Gültepe Levent İstanbul Türkiye	T: +90 212 339 50 00 (pbx)/ 270 41 90 (pbx) F: +90 212 270 30 92	www.deik.org.tr info@deik.org.tr
KOSGEB – Small & Medium Enterprises Development Organisation Abdülhak Hamit Cad. No:866 Altmışevler / MAMAK	T: +90 312 595 28 00 (pbx) F: +90 312 368 07 15	www.kosgeb.gov.tr bilgi@kosgeb.gov.tr
Υπουργεία		
Prime Ministry Vekaletler Caddesi Başbakanlık Merkez Bina P.K. 06573 Bakanlıklar / Ankara	T: +90 312 413 70 00	www.basbakanlik.gov.tr bimer@basbakanlik.gov.tr
Ministry of Foreign Affairs Balgat / ANKARA / TURKEY 06100	T: +90 312 292 10 00	www.mfa.gov.tr
Ministry of Industry and Commerce Eskişehir Yolu 7. Km ODTÜ Karşısı No:154	T: +90 312 219 65 00 F: +90 312 219 67 38	www.sanayi.gov.tr webmaster@sanayi.gov.t

Ministry of Energy and Natural Resources İnönü Bulvarı No:27 06100 BAHÇELİEVLER / ANKARA / TÜRKİYE	T: +90 312 212 64 20 F: +90 312 223 40 84	www.enerji.gov.tr
Ministry of Transport Hakkı Turayliç Caddesi No:5 Emek/Ankara	T: +90 312 203 10 00	www.ubak.gov.tr
Ministry of Culture and Tourism	T: +90 312 3090850	www.kultur.gov.tr
Ministry of Public Works and Settlement Vekaletler Cd. No : 1	T: +90 312 410 10 00 / 312 418 64 43 F: 312 425 12 88	www.bayindirlik.gov.tr

Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια		
EBSO - Aegean Region Chamber of Industry Cumhuriyet Bulvari No:63 IZMIR	T: +90 232 455 29 00 F: +90 232 483 99 37 - 489 07 90	www.ebso.org.tr info@ebso.org.tr
ATO – Ankara Chamber of Commerce SÖĞÜTÖZÜ MAHALLESİ 2.CADDE NO.5 SÖĞÜTÖZÜ / ANKARA	T: 0312 285 79 51-52	www.atonet.org.tr/yeni
ASO – Ankara Chamber of Industry Atatürk Bulvarı No: 193 Kavaklıdere	T: +90 312 417 1200	www.aso.org.tr aso@aso.org.tr
İZTO – İzmir Chamber of Commerce Atatürk Caddesi No:126 35210 Pasaport / İzmir - Türkiye	T: +90 232 4417777 / 444 92 92 F: +90 0232 498 46 98	www.izto.org.tr info@izto.org.tr

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΑΓΚΥΡΑΣ:

Turan Emeksiz sokak 3/10 - 06700 G.O.P. Ankara
Τηλ. ++90/312/4278307-8 Fax ++90/312/4278374
ecocom-ankara@mfa.gr